

РІК LV, Ч. 7-8

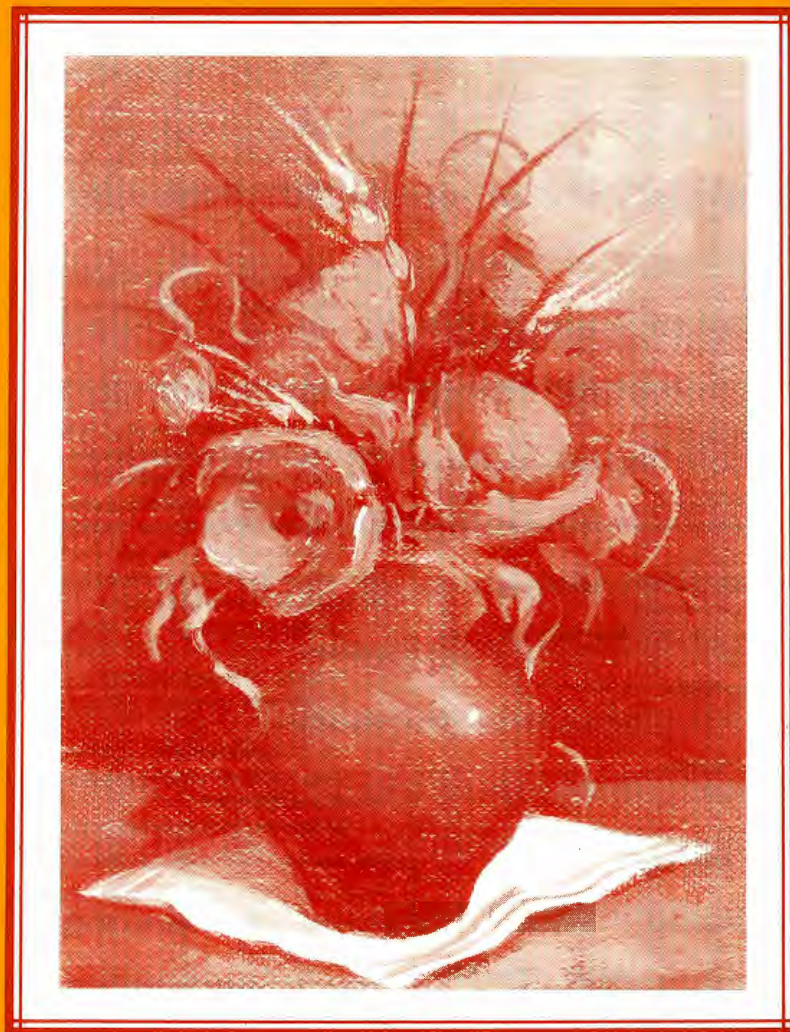
ЛИПЕНЬ-СЕРПЕНЬ — 1998 — JULY-AUGUST

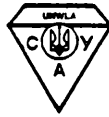
№. 7-8, VOL. LV

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

ВИДАЄ СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ — PUBLISHED BY UNWLA, INC.

НАШЕ ЖИТТЯ

РІК LV, ЛИПЕНЬ-СЕРПЕНЬ Ч. 7-8

Виходить раз у місяць
видає

СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

Неприбуткова організація

Засновник Українського Музею в Нью-Йорку

Головний редактор — **Ірена Чабан**

Редактор англомовної частини — **Тамара Стадниченко**

Редакційна колегія:

Анна Кравчук — Голова Союзу Українок Америки

Марта Богачевська-Хом'як

Любов Волинець

Анна-Галля Горбач

Іванна Рожанковська

Ярослава Рубель — член Екзекутиви СУА
для справ преси

Адреса редакції: 108 Second Avenue
New York, NY 10003

Тел.: (212) 674-5508 Факс: (212) 254-2672

Адміністратор-бухгалтер **М. Оріся Яцусь**

Тел/Факс: (732) 441-9377

Річна передплата в США

Для членів СУА \$ 25.00

Для інших передплатників \$ 30.00

Поодиноке число \$ 3.00

В країнах поза межами США US \$ 40.00

ЗМІСТ

Вітаємо!	1
Ольес Лупій. Батьківщина	1
Зоя Хижняк. Пилип Орлик	1
Осип Кравченко. Незаслужено призабута	5
Катерина Мотрич. Молитва для мови	8
Ірина Вільде. Моїй Буковині	9
Софія Майданська. Люблю любити любов	9
Вісті з Централі	13
Св. п. Олена Климишин	14
Our Life	
Zielyk. Eating for On's Country	15
News from UNWLA Headquarters	18
Magun. Here Comes the Sun	19
"Our Angel!"	20
UNWLA Branch 106 at Cultural Festival	21
Христя Навроцька. Наше харчування	23
Дописи округ і відділів	24
Загальні збори відділів	29
Пожертви	30
Нашим дітям	34

Ілюстрації Зоряни Сохацької-Атлантової.
Illustrations by Zoriana Sokhatska-Atlantova.

На обкладинці: Х. Караваєва. Маки, полотно, олія, 1997 р.
On the cover: Ch. Karavaeva. Poppies. Oil on canvas, 1997.

OUR LIFE

VOL. LV JULY-AUGUST No. 7-8

Published by
UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA, INC.
Non-profit organization
Founders of The Ukrainian Museum in New York, N.Y.

Editor-in-Chief — **Irena Chaban**

English Editor — **Tamara Stadnychenko**

Contributing Editors:

Anna Krawczuk — UNWLA Inc. President

Martha Bohachevsky Chomlak

Anna-Halla Horbach

Iwanna Rozankowskyj

Jaroslawa Rubel — UNWLA Inc. Press Chair

Lubow Wolynets

Editorial Office: 108 Second Avenue
New York, NY 10003

Tel.: (212) 674-5508 Fax: (212) 254-2672

Business administrator: **M. O. Jacus**

Tel/Fax: (732) 441-9377

Annual subscription in the USA for UNWLA members .. \$ 25.00

Annual subscription in the USA for other subscribers ... \$ 30.00.

Annual subscription in countries other
than USA \$40.00 US currency.

Single copy \$3.00

Просимо всіх дописувачів посилати до редакції тільки оригінали дописів, статей. Згідно з журналістичною практикою, не подається копій, що були поміщені чи переспані до інших видань.

Незамовлених матеріялів редакція не повертає, а також не веде листування з приводу невикористаних матеріялів.

Редакція застерігає за собою право скорочувати прислані матеріяли і виправляти мову. Статті, підписані прізвищем чи псевдонімом автора, не завжди відповідають поглядам редакції.

Передруки і переклади матеріялів з "Нашого Життя" дозволені за поданням джерела.

На адресі, поміщеній на журналі, є зазначено, доки заплачена передплата.

Усі редакційні матеріяли просимо пересилати на адресу редакції, з поміткою "редакторів".

Кошти вироблення кліш покривають дописувачі.

Дописи просимо писати виразно, через два інтервали, зокрема чітко імена і прізвища поданих осіб.

Редакція приймає за домовленням, тел.: 1-212-674-5508.

"OUR LIFE" (USPS 414-660) is published monthly (except August) by Ukrainian National Women's League of America, Inc., 108 Second Avenue, New York, NY. 10003
ISSN 0740-0225

Periodicals Postage Paid at New York, NY and at additional mailing offices.
(USPS 414-660)

Postmaster: send address changes to

"OUR LIFE", 108 Second Ave., New York, NY 10003

© Copyright 1998 Ukrainian National Women's League of America, Inc.

Printed by Computoprint Corp., 35 Harding Ave., Clifton, NJ 07011
Tel.: (973) 772-2166 Fax: (973) 772-1963 e-mail: computopr@aol.com

ВІТАЄМО УКРАЇНСЬКИЙ НАРОД НА ЧОЛІ З ПРЕЗИДЕНТОМ ЛЕОНІДОМ КУЧМОЮ З ДНЕМ НЕЗАЛЕЖНОСТИ УКРАЇНИ!

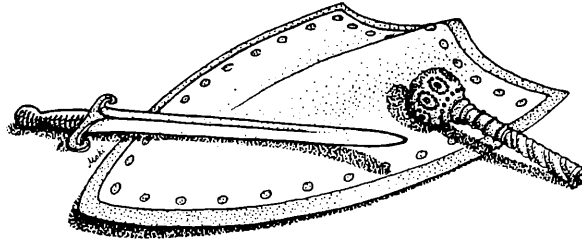
БАТЬКІВЩИНА

На секунду, на хвилину
Зупинись, моя людино.
По дорозі Батьківщини
Йде замріяна дитина.
Покажи їй край тутешній —
Запашну її коліску,
Про минуле й теперішнє
Говори їй правду чисту.
Хай надивиться доволі
На вербицю, на калину,
На замріяну тополю
Біля рідної хатини.
Йди долинами із нею,
Через гори, через балки,

Щоб із рідною землею
Познайомилася змалку.
Покажи їй наші ріки,
Покажи їй наше море,
Щоб їй зналося довіку,
Хто ту землю нашу оре,
Хто створив новий будинок,
З рук чийх зростає жито.
По дорозі йде дитина,
Їй багато років жити.
Не нервуйся, подорожній,
Ми робити це повинні.
Все, що в нас є найдорожче, —
Ця малесенька людина.

Треба їй віддати ласку,
Досвід свій і своє вміння,
Тож зросте нове прекрасне
І розумне покоління.
Глянь, сміються очі сині,
І добро її леліє.
Все дитині, все дитині —
Батьківщина так воліє,
Треба все йому віддати,
Хай росте для будучини.
Зупинися, йде маляtko
По дорозі Батьківщини.

Олесь Лупій. "Поезії", 1972.

ЗОЯ ХИЖНЯК,
професор Києво-Могилянської академії

ПИЛИП ОРЛИК

У плядї палких поборників української національної державницької ідеї особливе місце посідає Пилип Орлик (11.10.1672 (ст. ст.) р. — 25.06.1742) — державний діяч, гетьман України в екзилі (1710-1742 рр.), талановитий публіцист, дипломат.

Походив з поважного роду чеських (богемських) дворян, що покинули батьківщину під час Гуситських воєн XV ст., емігрували до Польщі й оселилися в Кракові. У XVII ст. одна із гілок цього роду переселилася далі на схід. В Ошменському повіті, поблизу Вільно, Орлики держали землю. Там, у селі Косуті і народився майбутній борець за суверенітет і незалежність України.

Батько П. Орлика — Степан Орлик загинув на 51 році життя у польсько-турецькій війні під Хотиним, коли сину минуло лише один рік. Ростила і виховувала Пилипа його мати Ірина, що походила з православного роду Малахівських. У молоді роки П. Орлик разом з сім'єю переселився в Україну, з якою й пов'язав на все життя свою долю, став взірцем вірності і відданості своїй Вітчизні.

Ім'я Орлика довгий час замовчувалося в Україні, тоді як за кордоном багато писали про нього й видавали його твори (у Швеції, Польщі, Франції, Німеччині, Канаді та інших країнах). Високу освіту П. Орлик здобув у Києво-Могилянській академії, де навчався до 1694. Він виявив особливий хист до філософсько-богословських наук, історії, поетики, стилістики, риторики і логіки. Перші кроки у навчанні П. Орлик зробив ще у єзуїтській колегії у Вільно, де його улюбленим предметом була філософія, про що він зазначає у своєму щоденнику. Природний розум і блискучі філософські знання Орлика помітив Стефан Яворський, провідний професор Києво-Могилянської академії. Між ними встановились досить близькі стосунки, які залишилися на все життя. П. Орлик згадував про Яворського як про свого "дорогого учителя, повірника і патрона".

Орлик прекрасно володів українською мовою, вільно читав і розмовляв латиною, польською, французькою, німецькою та шведською. Успішно оволодів і послуговувався пишним бароковим красномовним стилем. Умів ясно, логічно і переконливо складати листи, мемуари, звернення та

По закінченні Києво-Могилянської академії працював катедральним писарем Київської митрополії, а з 1700 — в Генеральній Військовій канцелярії, яка була вищим виконавчим органом управління на Гетьманщині. Тут він спершу був молодшим писарем, а з 1706 зайняв досить поважну посаду — генерального писаря. У листопаді 1698 одружився з Ганною Герцик — донькою полтавського полковника Павла Герцика, що зміцнило його зв'язки в колах козацької старшини Гетьманщини.

Визначальну роль у житті і державній кар'єрі Орлика відіграв гетьман Іван Мазепа, котрий для здійснення своєї державотворчої діяльності старанно добирив здібних і талановитих політиків. З часом Орлик став одним із найближчих і найбільш довірених людей гетьмана. Довгий час він був єдиним утаємниченим в політичні плани Мазепи й залишився вірним йому до смерті. Один з біографів І. Мазепи — А. Єнсен, говорячи про оточення гетьмана, так характеризує Орлика: “з всіх мазепинців це найяскравіша постать. Який патріотизм, яка енергія, а освіта! Він міг бути канцлером великої імперії, не те, що генеральним писарем у козаків. Що мене вражає, це його великий інтелект і освіта”. Після Полтавської битви 1709, де об'єднані війська І. Мазепи і шведського короля Карла XII зазнали поразки від російської армії, П. Орлик з сім'єю і найближчим оточенням гетьмана пішли у вигнання. За Мазепою пішло близько 50 національно свідомих патріотів, провідних представників козацької старшини, близько 500 козаків із Гетьманщини та понад 4 тисячі запорожців. Це була перша українська політична еміграція, ті, що не бажали миритися з російським колоніальним ярмом, хто поставив на карту всі свої життєві блага, свою долю в ім'я Вітчизни. Українські емігранти знайшли притулок у м. Бендери (Молдавія), що належало тоді Османській імперії. Тут, після смерті І. Мазепи, на Раді 5.04.1710 за участю старшини й козаків-запорожців одноголосно з дотриманням старих звичаїв обрали П. Орлика гетьманом України. Продовжуючи справу І. Мазепи, всі свої здібності, свій талант і досвід Орлик віддав реалізації ідеї звільнення України від гніту Московщини і створення незалежної, суверенної української держави, всіляко пропагував і захищав національно-державницьку ідею. Світоглядні засади, політичні ідеали Орлика ґрунтувались на принципах християнства, справедливості та гуманізму, мали прогресивний характер і відповідали засадам європейської цивілізованості.

Під час обрання Орлика гетьманом було укладено із козацькою старшиною угоду, яка ввійшла в історію як державний акт, відомий під назвою “Конституція прав і свобод Запорозького Війська” (під назвою Запорозьке військо в той час малася на увазі вся козацько-гетьманська держава). Цей твір української державної і політичної думки поч. XVIII ст. за своїми ідеями, демократичними засадами, спрямуванням не мав на той час аналогів в Європі. Навіть французькі просвітителі ще лише наближались

до розробки тих громадянських ідей, що були закладені в проєкті Конституції Орлика.

Ідеї, покладені в основу договору Орлика, сформувавшись під впливом суспільно-політичного тогочасного життя українського суспільства. П. Орлик у спогадах зазначав, що “були зі мною на нарадах люди світського й духовного стану та численні знатні особи, що відвозили наші рішення на Україну”. Отже, проєкт Конституції не був лише емігрантським витвором. Це загальноукраїнський політичний акт. Спираючись на історичні здобутки українського державотворення, зокрема княжої доби, Орлик визначив зміст, спрямування і шляхи побудови української держави. Центральною ідеєю і першочерговим завданням на цьому шляху було звільнення від російського деспотизму, котрий в “Конституції...” оцінюється як “московське ярмо”, “московське іго”, що принесло українському народові страшне лихо.

У вступі автор пояснює, чому Україна розриває з Московщиною і намагається опертись на шведську протекцію. Звільнившись від польського панування, зазначається в “Конституції...”, Україна прилучилась до Московщини як рівна з рівною, але російський царизм порушив умови договору і накинув на “народ вільний козацький, собою ніколи не завойований, невольничче ярмо”. Тому звільнення України від такої угоди почав ще Б. Хмельницький, а продовжували її інші гетьмани. Особливе місце у цій боротьбі, зазначав Орлик, займав “славної пам'яті гетьман ясновельможний Іоанн Мазепа”.

У статтях проєкту “Конституції...” передбачалося встановлення національного суверенітету, визначення кордонів української держави, забезпечення демократичних прав людини, визнання непорушності трьох складових чинників правового суспільства: законодавчої (виборна Генеральна Рада), виконавчої (гетьман, гетьманська старшина) і судової влади. За цим документом Україна визначалась як демократична гетьмансько-парламентська держава. Влада гетьмана мала бути обмеженою постійною участю в управлінні представництва від козацької старшини, родових полковників, родового козацтва. Встановлювалось розмежування між державним скарбом і тим, що був в особистому користуванні гетьмана.

Добре розуміючи роль збройних сил в існуванні незалежної держави, Орлик передбачав, що гетьман буде сприяти відродженню й зміцненню Запорозького Низового війська, що “заслужило собі безсмертну славу численними рицарськими відвагами на морі й землі”. У статтях визначалися засади його організації, структура, джерела матеріального забезпечення.

Проєкт “Конституції...” зобов'язував гетьмана здійснювати нагляд за діяльністю адміністрації, захищати населення від свавілля з її боку. Визнавалися громадянські права і обов'язки всіх станів України. Така увага й піклування про інтереси і соціальний захист народу були важливим історичним

кроком уперед порівняно з усіма іншими державними актами козацько-гетьманської доби.

Чітко визначаючи правові норми усіх галузей державного та суспільного життя, в “Конституції...” наголошувалося, що все це може бути здійснено за однієї неодмінної умови — незалежності України, що є природним правом українського народу.

Проект “Конституції...” є важливішим документом суспільно-політичної думки України, що відображав значний поступ державотворчих процесів українського народу, є наслідком майже тисячолітнього політичного розвитку України, свідченням високого рівня самосвідомості нації, рівня її політичної культури, творчого потенціалу. Її розробники, П. Орлик та козацька старшина, прагнули зв'язати воедино історичне минуле своєї країни і окреслити модель суспільства, яка вмістила б головні здобутки нації. Вона стала, як зазначав історик України О. Оглоблін, “вікопомним пам'ятником української державно-політичної думки”.

Вся послідовна діяльність гетьмана в екзилі була присвячена боротьбі за звільнення України від колоніального ярма російського царизму. Добре розуміючи складність цього процесу, він всіляко намагався привернути міжнародний світ до української визвольної боротьби, організувати анти-московську коаліцію.

Показовим у цьому аспекті було його звернення до правлячих кіл Європи (з меморандумом — “Вивід прав України” (1712)). В ньому Орлик намагався засвідчити перед усіма європейськими державами природне та історичне право українців на вільне, незалежне існування. “Які б великі не були московські насильства, вони не дають ніякого законного права москалям щодо України. Навпаки, козаки мають за собою право людське і природне, одним із головних принципів котрого є:” Народ завжди має право протестувати проти гніту і повернути вживання своїх стародавніх прав”. Знаменною була констатація у “Виводі прав України” думки, що коли Україні не буде надана незалежність від Росії, то ціла Європа і кожна із її держав “зрозуміють небезпеку для свободи Європи від такої агресивної держави”. Події наступних років переконливо засвідчили зорливість і далекоглядність П. Орлика.

Готуючись до збройної боротьби проти Москви П. Орлик спирався в ті роки в першу чергу на військові сили Запоріжжя й союз із Швецією. Він також уклав 1710 р. союзний договір із Кримським ханством, за яким воно визнавало незалежність України і давало зобов'язання не припиняти війни з Москвою без погодження з гетьманом. Внаслідок переговорів привілеєм 1712 р. Туреччина визнала владу Орлика на Правобережній Україні та на Запоріжжі. За дорученням Орлика, брат дружини, генеральний осавул Григорій Герцик вів переговори з донськими козаками-булавінцями, які знайшли притулок на Кубанських землях. Але, орієнтувався Орлик передусім на українське населення, до якого писав немало звернень, листів, посилав своїх пред-

ставників, які готували ґрунт для здійснення його намірів.

Весною 1711 р. під керівництвом Орлика 16-тисячне військо, в якому були козаки кошового отамана Запорізької Січі Костя Гордієнка, буджацькі й білгородські татари, поляки, що служили у шведському війську вирушили на Україну. В цей же час військо кримського хана вело успішні бойові дії на Слобожанщині проти московських військових залог.

Військо, очолюване Орликом, спершу мало значний успіх. Завдяки підтримці місцевого населення військо просувалося вперед, одне місто за другим здавалося без бою. Досить швидко більшість правобережних козацьких полків, окрім Білоцерківського, перейшли до Орлика й визнали його гетьманом. В цей же час селянські заворушення почалися й на Лівобережній Україні, що значно послаблювало опір росіянам.

Лівобережний гетьман Іван Скоропадський, підлеглий Москві, вислав проти Орлика військо під проводом генерального осавула Бутовича, яке було розгромлене, а сам Бутович здався в полон.

В кінці березня військо Орлика підійшло до Білої Церкви, але містом заволодіти не змогли. В цей же час союзники Орлика, кримські татари, призупинили бойові дії і почали грабувати населення, що викликало його протести. Покинули Орлика і польські частини. Похід на Правобережжя так вдало розпочатий, через хибну політику Туреччини і хижацьку поведінку Криму, закінчився невдало.

За таких обставин дальше перебування Орлика в Бендерах ускладнювало роботу по згуртуванню сил на продовження боротьби з Московією. Тому 1714 р. Орлик з великою родиною та найближчим оточенням залишає Бендери. Окрім дружини Ганни, в сім'ї Орлика на той час було три сини і дві дочки — одна вже доросла, друга, що народилася в Бендерах. Найменшим був син Яків, котрий теж народився в Бендерах, його хрищенням батьком був шведський король Карл XII. Пізніше у Швеції у Орликів народилися дві доньки. Разом з Орликами із Бендер виїхали А. Войнаровський, небіж Мазепи, брати дружини Орлика Федір Нахимовський, Клим Довгополий, Федір Миревич, Федір Третяк та ін. Оселилися вони спершу в Швеції, у Кристіанштадті, а потім у Стокгольмі.

Почався новий тяжкий етап у житті гетьмана та його оточення, сповнене великими матеріальними труднощами і трагічними подіями. Значно послабшав зв'язок з батьківщиною, довелося покинути і ту решту війська запорізького, що тривалий час підтримувало його. Запорожці здебільшого поверталися на Січ. Життя і діяльність гетьмана ускладнювалася постійними переслідуваннями агентів царизму, які намагалися викрасти чи знешкодити палкого патріота України. Цар неодноразово пропонував Орликові та його близьким амністію, але той зі зневагою відкидав усілякі пропозиції, прийняття яких, на його думку, означало б для нього втрату честі, “котра

рівняється життю”, прийнявши які, він “був би змушений ціле життя зносити нестерпимі муки душі”.

Незважаючи на власне тяжке матеріальне становище і політичну зайнятість, Орлик турбувався долею тих числених українських патріотів, які за свою прихильність до Мазепи перебували на засланих, в Сибіру, пропадали з голоду та нужди в Москві й інших російських містах, куди їх кинув царат. Він писав з цього приводу листи до шведського короля з проханням звернутись до царя, щоб пом'якшити їх долю.

Після п'ятирічного перебування у Швеції Орлик з 1720 р. жив інкогніто у Силезії і Польщі, виїздив до інших країн. В ці роки Орлик разом із найближчими помічниками намагався створити коаліцію держав проти Росії — із Швеції, Туреччини, Криму. Особливу надію покладав на Францію, король якої, Людовик XV, одружився з дочкою Станіслава Лещинського, польського короля, який досить позитивно ставився до дій Орлика. В проєкті коаліції Орлик брав до уваги гетьманщину, буджацьку орду, донське козацтво, астраханських та волзьких татар. Особливі надії він покладав на Запорізьке козацтво. У своїх листах-відозвах, зверненнях до козаків закликав їх виступити на спільну боротьбу проти царизму. На жаль, незважаючи на те, що чимало козацької старшини були опозиційно настроєні до царизму, намагання Орлика підтримки серед Запорозжців не отримали.

Смерть шведського короля Карла XII (1718), палкого прихильника Орлика і незалежної України послабила визвольні намагання українців. Поступово у шведських колах переважили наміри залишатись з Москвою. 1721 р. було підписано московсько-шведську угоду (Ніштадтський мир). В наступні роки Орлик докладає багато зусиль, щоб отримати більш рішучу підтримку з боку Туреччини та Криму. З цією метою він залишає Європу і уже в березні 1722 р. сам, без родини виїздить до Туреччини. З часом він опинився там фактично в становищі інтернованого. До 1734 р. жив у Салоніках, потім у Молдавії, в Ясах, де і закінчив свій життєвий шлях 1742 р.

У реалізації визвольних задумів П. Орлика, особливо в часи його перебування в Туреччині, надавав допомогу його старший син Григор (Григорій), який народився ще в Батурині 1702 р. (хрищенням батьком його був гетьман Іван Мазепа). Григор Орлик після одержання належної освіти служив спершу у шведській армії, потім у саксонській гвардії. Досить високого становища досягнув на службі у Франції — став генерал-поручиком, польним маршалом, членом королівської ради Франції, отримав титул графа. В останні десятиріччя діяльності Орлика-батька і Орлика-сина постійно координувалась, гетьман продовжував свої акції при активній співучасті Григора. Як пристрасний прихильник української незалежної держави він віддав багато зусиль у справі налагодження зв'язків батька із представниками правлячих кіл Європи та Близького Сходу. Так, 1730 р. він їздив із спеціальною місією до Царгороду, де став радником французького посольства у справах

Східної Європи, постійно проводив там акції на користь батька. 1732 і 1734 рр. уряд Франції посилав Г. Орлика до кримського хана, щоб спонукати його до підтримки запорожців і гетьмана П. Орлика проти Москви. 1734 здійснив конспіративну поїздку на Гетьманщину, де вів таємні переговори з опозиційними колами козацької старшини, переконуючи їх виступити проти царизму. Особливу активність Г. Орлик проводив в часи турецько-російської та російсько-шведської воєн. Дуже багато зробив у справі збирання батьківських архівів та меморіальної епістолярної спадщини. Після смерті батька з 1742 р. став фактичним лідером української еміграції.

Уже в чині французького генерала брав участь у Семилітній війні, де був тяжко поранений під час битви під Бергеном і помер від ран (14.11.1759). Так загинув ще один син України далеко від рідної землі за справу чужої держави.

Як бачимо, всі намагання П. Орлика та його сина Григора підняти іноземні держави на боротьбу за звільнення України, сформувати антиросійський блок успіхом не увінчались. У ті часи Росія в значній мірі і завдяки поневоленню України, використовуючи її територію, сировинні й продовольчі ресурси, людські резерви, ставала в ряди наймогутніших держав Європи. Тому в Європі українська проблема, всупереч старанням патріотичних кіл, так і не знайшла підтримки.

На закінчення слід сказати, що П. Орлик займає одне з найпомітніших місць серед політичних діячів України. “Визволення з-під Московщини України за допомогою чужоземних держав і здобуття їй самостійності — було альфою і омегою його життя. Поза цим ідеалом для нього нічого не існувало. Він вірив в нього, як люди вірять в життя або смерть”, — писав про нього дослідник його життя В. Різниченко. Принципове значення в діяльності П. Орлика мала думка, що Україна повинна займати провідне місце в досягненні стабільності у загальноєвропейському і особливо східно-європейському регіоні. Саме цей напрям його діяльності є досить актуальним і сьогодо.

Завдяки діяльності Орлика та його прихильників у XVIII ст. українська справа в Європі займала досить помітне місце. Його енергійна, наполеглива та невтомна праця залишила глибокий позитивний слід в українській політичній думці і діях патріотичних поколінь в XIX-XX ст. П. Орлик мав велику родину. Відомо, що дружина гетьмана Ганна не відходила від громадсько-політичної праці, спершу допомагала своєму чоловікові, а потім сину Григору. В сім'ї було семеро дітей — 4 дочки та 3 сини. Про Григора ми писали. Старша дочка Настя 1723 р. одружилася з австрійським генералом графом Штенфліхтом, у них було 2 сини — Карл Густав (названий так на честь Карла XII) та молодший Пилип (названий на честь діда). Після смерті Насті 1728 р. граф одружився на другій доньці Орлика Варварі. Нічого не відомо про Марту та Марію. Син Яків, який народився в Бендерах, помер у Бреславі. Михайло був з батьком в

Салоніках і там помер від холери. Ще один нащадок гетьманського роду граф Пилип Штенфліхт, син старшої Орликівни (Насті), був у 50-х рр. старшиною в полку свого дядька Григора; працював віддано на користь України, їздив неодноразово до Стокгольму як посередник у французько-шведських переговорах щодо козацьких справ.

Пилип Орлик залишив після себе велику рукописну спадщину, частина якої уже надрукована, а решта чекає на багатомне видання. Писав він українською, але більше французькою, польською, німецькою мовами. На сьогодні надруковані такі його твори: "Алцід руський, триуфальним лавром укоронований ясновельможний його милість пан Іван Мазепа" (1695); "Гіпомен Сармацький" (1698) на по-

шану ніжинського полковника І. Обизовського; "Діарій" (щоденник — авт.) гетьмана Пилипа Орлика // Праці Українського інституту у Варшаві, т. 17. Варшава, 1936; "Конституція прав і свобод Запорізького війська" (1710), "Вивід прав України" (1712).

Література: Енциклопедія українознавства. Словникова частина 5. Раритет. Нью-Йорк, 1966; Крупницький Б. Гетьман Пилип Орлик. К. 1991; Борщак Ілько. Мазепа. Орлик. Войнаровський. Історичні ессе. Львів, 1991; Дорошенко Д. І. Нарис Історії України. Львів, 1992; Замлинський В. Пилип Орлик. "Віче", 1994, № 3; Полонська-Василенко Н. Історія України, т. 2. К., 1995. Субтельний О. Мазепинці. Український сепаратизм на початку XVII ст. К., 1994. Апанович О. М. Гетьмани України і кошові отамани запорозької Січі. К., 1993. Різніченко В. Пилип Орлик. Ілько Борщак. Великий мазепинець Григор Орлик. К., 1996.

Марія Грінченко. *Maria Hrinchenko.*

Д-Р ОСИП КРАВЧЕНЮК

НЕЗАСЛУЖЕНО ПРИЗАБУТА

70-РІЧЧЯ СМЕРТІ МАРІЇ ГРІНЧЕНКО

Наприкінці своєї книжки "Українська культура", виданій 1918 р. у Києві й перевиданій там таки в 1991 р. Іван Огієнко поставив питання: "Якою ж була б ця культура наша, коли б прямували ми до неї битими шляхами, коли б ми творили її увесь час вільними руками?!" До такого заключного питання він дійшов після докладної розповіді про дійсно тернистий шлях української культури протягом віків, коли численні її творці, втомлені під тягарем неволі, указів, заборон та цензур, зневірювалися, опускали руки або віддавали свої таланти збагаченню чи творенню від початку культур чужих народів — наших поневолювачів. Зрозуміло, що різні намагання

наших недругів приректи нашу культуру на небуття сильно сповільнили її ріст, але зовсім припинити його не змогли. Бо кожночасно знаходилися одиниці, що незважаючи на неймовірні переслідування працювали для рідної культури, а інколи траплялося й таке, що її помагали творити люди неукраїнського походження (Марко Вовчок, Агатангел Кримський, Софія Русова та ін.). До цієї останньої категорії належала також Марія Грінченко (псевд. Загірня, М. Чайченко, М. Доленко та ін.).

Марія Грінченко народилася в липні 1863 р. в Богодухові на Харківщині в російській сім'ї Гладіліних. За освітою вчителька, вона по-

знайомилася з Борисом Грінченком, також вчителем, що вже на початку 1880-их років працював для розбудження приспаної національної свідомості серед прожертої російщиною української інтелігенції, що сперечалася над правописом, але не цікавилася, а то й взагалі нехтувала справу необхідності ширити освіту серед широких мас. Саме на них Грінченко засереджував свою діяльність, вважаючи, що всяка культурна справа тільки тоді буває певна і міцна, коли, зростаючи на рідному ґрунті, вона живиться духовними здобутками народів усього світу та одночасно охоплює не тільки вищі верстви суспільства, але також великі народні маси, ведучи їх до кращого, яснішого життя. Марія була одушевлена народолюбними ідеями Бориса Грінченка та його працею для національного відродження українського народу в тяжких умовах царату. Це її одушевлення висказав Грінченко у своїй повісті “Соняшний промінь” словами Катерини до Марка: “Ти навчив мене любити Україну, ти показав мені мету в житті, ти мене напоїв коханням, що тоді вмере, як я умру”. Вона почала вивчати українську мову й по деякому часі могла читати Шевченкового “Кобзаря” та твори інших наших письменників. Одружившись з ним, стала щирим і невідступним помічником і співробітником у всій його просвітній праці серед селян і робітників, вела з ними гутірки, читала їм вголос, тощо. Працювала в школі в селі Олексіївка на Катеринославщині, де Грінченко потаємно вів навчання української мови, потім на Херсонщині, складала популярні книжечки для народу, перекладала українською мовою придатні для народного читання твори чужих авторів та писала власні.

Поселившись у 1892 р. в Чернігові, де Грінченко працював земським статистиком і з допомогою І. Череватенка заснував власне видавництво популярних книжок, Марія написала, переклала чи зредагувала більшість із них. Крім цього вона допомагала при підготовці збірок його творів, альманахів, біографій українських письменників, трьох томів зібраних в Чернігівській та сусідніх губерніях етнографічних матеріалів (1895-99), збірки українських оповідань і байок “Із уст народу” (1900) та першого бібліографічного покажчика “Література українського фолклора” (1901). Сама написала біографію Панаса Мирного та співпрацювала з чоловіком при укладанні великого каталога Музею української старовини В. Тарновського.

Від 1902 р. у Києві, куди тамтешня Громада запросила Грінченка редагувати задуманий редакцією “Кіевской Старини” словник української мови, Марія працювала при добірці на картотеки слів з прикладами з різних книг і продовжувала свою перекладацьку діяльність. Коли почав появлятися щоденник “Громадська думка” (від 31

грудня 1905), вона завідувала одним із його відділів і дописувала до нього. Працювала також для літературно-наукового місячника “Нова громада” (1906, вийшло 12 чисел), а після заборони “Громадської думки” (18 серпня 1906) в редакції посталої у вересні 1906 р. газети “Рада”.

26-го травня 1906 р. засновано в Києві товариство “Просвіта” з метою, як казав Грінченко, “вернути нашому культурному центрові те сяйво культурної поваги, яка одна тільки дає нації право на місце серед інших націй”. Він очолив “Просвіту”, зорганізував видавничу комісію й бібліотеку та редагував усі видання товариства. Марія, перевантажена працею, рідко була на засіданнях “Просвіти”, але завжди була при-сутньою на її культурних імпрезах, помагала організувати на передмістях Києва читальні для напівзрусифікованих дітей робітників, доки їх не закрила влада у січні 1908 р. Навесні 1909 р. вона гостила у себе Івана Франка й була з ним на засіданні видавничої комісії “Просвіти”. В тому ж році родину Грінченків навістило нещастя — померла дочка Настя та її маленький син, їхній онук. 6-го травня 1910 р. помер від туберкульозу в італійському місті Осподалетті Борис Грінченко. Тоді таки закрили київську “Просвіту”, як казав розпорядок, “навсегда”, її майно передали “Благотворительному обществу издания общепользных и дешевых книг” в Петербурзі, а бібліотеку “Київському громадському клубові”.

Після втрати чоловіка, дочки й онука Марія спровадила до себе з Богодухова свою маму і продовжувала свою літературну працю. Видала повісті Грінченка “Під тихими вербами”, “Серед темної ночі” та ін., кілька підручників та хрестоматій, передруковувала його статті з “Буковини”, “Зорі” і “Правди”, а дохід із продажу цих книжок використовувала на українське видавництво й заснування спеціальної серії видань для молоді, присвяченої пам’яті дочки Насті. Із зростом попиту на українську книжку після революції 1917 р. вона задумала видати твори Грінченка великим накладом, користаючи з можливості надрукувати їх у друкарні, що була під зарядом Дмитра Дорошенка, від березня 1917 р. помічника київського губерніяльного комісаря. Коли ж Київ зайняли большевики, життєві умови Марії Грінченко помітно погіршилися; її викинули з помешкання при Покровському монастирі і тільки деколи вона могла продати за мізерну ціну своїй чоловіка книжки. На допомогу прийшла Українська академія наук, запропонувавши їй посаду співробітниці Комісії складення словника живої української мови. В останні роки свого життя почувалася самотньою; не стало близьких їй людей, нові течії в літературі й мистецтві не влаштували її, нарікала на брак смаку в літературі й театрі. Часті зміни помешкання утруднювали їй спокійну працю, тому поринала в минуле і принагідно

писала спогади про колишні кращі часи. Серед тихої праці померла 15 липня 1928 р. від удару серця.

Марія Грінченко — одна із найвизначніших діячок на просвітньому полі в Україні на переломі 19-го й 20-го століть. Її культурні надбання великі. Співпрацюючи з чоловіком у всіх його задумах для поширення національної свідомости українського народу, вона написала багато віршів і оповідань, популярних брошур і книжок та зладила чимало перекладів з чужих мов. Ось кілька назв її праць: “Під землею” (про шахти), “Дивна пригода”, “У сніговому краї” (про Гренландію), “Чередник і дівчина”, “За рідний край” (про Жанну д’Арк), “Як вигадано машиною їздити” (про Джорджа Стіфенсона), “Мудрий учитель” (про Сократа), “Оборонець покровдженних” (про А. Лінкольна), “Як визволилися північні американські штати”, “Земельна справа в Новій Зеландії”, “Який був лад в афінській державі?” Повчальний характер мають її брошури “Добра порада” — як лікувати від скаженої собаки і “Страшний ворог” — книжка про горілку.

Борис Грінченко присвячував особливу увагу українському театрові й тому заснував серійне видання “Драми й комедії”. Тут появилися переклади Марії Грінченко п’єс Генріка Ібсена (Ворог народів, Примари, Підпори громадянства), Германа Зудермана (У рідній сім’ї, Кінець Содомові), Моріса Метерлінка (Монна Ванна), а Київська друкарська спілка випустила її переклад п’єси Карльо Голдоні “Мірандоліна”. В серії Бібліотека “Молодість” друкувались її переклади творів Ганса Х. Андерсена (Казки), Марка Твейна (Пригоди Тома Соєра), спільний з Борисом Г. переклад книги для дітей “Серце” Едмондо де Амічіса, а в видавництві Товариство Просвіта її перерібка повісти Дмитра Мордовцева “Гетьман Петро Сагайдачний”. Переклала також роман Карла Еміля Францоса “Боротьба за право” і деякі твори Олександра Пушкіна, Івана Тургенєва, Дмитра С. Сибіряка та Льва Толстого.

Не можна не згадати, що обоє Грінченки прищепили любов до громадсько-культурної праці своїй дочці Насті (1884-1909). Вона була членом РУП, працювала в 1903-05 рр. серед жіночої молоді у Львові, потім серед робітництва в Києві, Полтаві й Лубнях, та нарешті переклала дві п’єси Г. Ібсена (Жінка з моря, Гедда Габлер, а разом з матір’ю — Росмерсгольм), твори Анатолія Франса (Дочка Ліліт), Марка Твейна (Пригоди Гека Фінна) та південно-африканської письменниці Оліви Шрайнер (Мрії та сни). Крім цього переклала критичний нарис Джорджа М. С. Брандеса про Анатолія Франса і написала брошуру “Ідея

федералізму в декабристів”. По смерті Насті Марія Грінченко заснувала серійне видання “Книжки пам’яті Насті Грінченко”, в якому помістила свою брошуру “Про одруження на Вкраїні в давніші часи”. Її перу завдячуємо біографію Л. І. Глібова (разом з Борисом Г.), спогади про Івана Нечуя Левицького (журнал “Україна”, ч. 4, 1924), Володимира Самійленка (окремою книжечкою, 1926), статтю “Чернігівська Українська громада” (разом з А. Верзіловим), Записки Істор.-філол. секції ВУАН 25, 1929) та ін.

Цей огляд життя і праці Марії Грінченко далеко неповний. Однак і з нього можна побачити, як багато труду вона вложила для поширення, так потрібної у той час, освіти серед усіх прошарків українського народу. Працювала безупинно і з найбільшою відданістю. У своїй поемі “До сестер українок” закликала інших жінок до такої ж праці словами:

“Ми мусим, щоб силу відняти
Із рук у своїх ворогів
Зростити дочок-українок
І щирих вкраїнців — синів.

Отсе буде тая заплаца,
Що в нас вимагає наш край.
Так нумо ж до праці! І кожна
Всю силу на неї віддай”.

Вірила, що вкладений у народну справу труд
не піде намарно —

“Бо настане той час, що в тобі, краю мій,
Не вживатимуть слова: неволя,
І у рідних степах і по рідних хатах
Пануватиме щастя і доля.

Легко стане в той час нам лежати в труні,
Бо і ми свою лепту останню
Положили на те, щоб країні своїй
Пособить у її безталанню”.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Михайло Возняк. “З перших років письменської діяльності Бориса Грінченка”. *Літер.-Наук. Вістник*, рік 25, том 90, кн. 5, май 1926.
2. Борис Грінченко. *Твори в двох томах*. Київ, В-во АН УРСР, 1963.
3. Борис Грінченко. *Сонячний промінь*. Нью Йорк, В-во Чарторийських, 1965.
4. Дмитро Дорошенко. “Марія Грінченкова”. *Діло* (Львів), ч. 167, 1920.
5. Осип Кравченко. “Ібсен в українській літературі”. *Альманах* Укр. Нар. Союзу 1981.

КАТЕРИНА МОТРИЧ

МОЛИТВА ДО МОВИ

Мово! Пресвятая Богородице мого народу! З чорнозему, з любистку, м'яти, рясту, євшан-зілля, з роси, з дніпровської води, від зорі і місяця народжена.

Мово! Мудра Берегине, що не давала погаснути земному вогнищу роду нашого і тримала народ на небесному олімпі волелюбности, слави і гор-дого духу.

Мово! Велична молитво наша у своїй нероздільній трійці, що єси ти і Бог Любов і Бог Віра, і Бог Надія! Мово, що стояла на чатах коло вівтаря нашого національного Храму й не впускала туди злого духа виродження, злого духа скверноти, ганьби.

Тож висвячувала душі козацького народу спасенними молитвами і небесним вогнем очищення, святими водами Божого річища, щоб не змалів і не перевівся нарід той. І множила край веселий, святоруський, люд хрещений талантами, невмирущим вогнем пісень і наповнювала душі Божим сяйвом золотисто-небесним, бо то кольори духовності й Божого знамення.

Мово наша! Звонкова кринице на середохресній дорозі нашої долі! Твої джерела б'ють десь від магми, тому й вогненна така. А вночі купаються в тобі ясні зорі, тому й ласкава така. Тож зіцлювала Ти втомлених духом, давала силу і здоров'я, довгий вік і навіть безсмертя тим, що пили Тебе, цілющу джерелицю, і невмирущими ставали ті, що молилися на дароване Тобою слово. Бо "Споконвіку було Слово і Слово було у Бога і Слово було Бог".

Мово наша! Пресвятая незаймана Діво! Яничарами в степах ввіймана, на курному шляху згвалтована, в дикий кривавий ясир ординцем погнана, на продажній толоці розтоптана, в рабство за безцінь на торжищі продана.

Мово наша! Передчасно постаріла, посивіла, змарніла, на хресті мук розіп'ята, на палю посаджена, за ребро на гак повішена дітьми-покручами. Стражденнице, великомученице Матір Божа наша, в сибіри й на колими погнана, на соловецьких ямах згноєна, за моря й океани розвіяна, голодомором викошена, лютим чоботом розтоптана, стонадцять раз розстріляна, чорнобильською смертю засіяна.

Мово наша! Убога прочанко з простягнутою рукою! Осквернена й знеславлена своїми дітьми. Твоїм сім'ям немудрим, що вродило не з тих полів,

де квітують гречки, мов би зійшли на землю ангели, де половіють жита, як Божий лик, сяє небо, як Божий престол, а із зловісного валуєвського тирловища, де густо родить чортополох звиродніння, осот безпам'яства, блекота запроданства, кукіль здрібнілого мислення, будяки бездуховності, чорнобиль рабської покори, прибиті сірою курявою повільної смерті, вичахання. На межі того здичавілого поля вже стоїть вічний плуг і вічний плугатар Час чекає Божого знаку: зачати переорювати той бур'ян, чи, може, станеться диво...

Прости їх, Рідна! Прости гріхи їхні вільні і невірні, прости той чорнобильський плід і те дике зілля, що густо вродило на нашому трагічному лану. І прости цю велестражденну землю, на якій диявол справив моторошне весілля, де здичавілі й сп'янілі від крові ангели його все котять і котять мутні тумани на Великі Луги, поки його лукаві слуги косять наші молоді трави...

Караючий Третій Ангел, що протрубив у ніч із 25-го на 26-те квітня за дев'ять днів до 1953-го воскресіння Спасителя, що висвятив цю землю і люд цей її многогрішний — покара і за Тебе, Матір нашу скорботну.

Прости їх, змалілих, здрібнілих, перероджених, звироднілих нащадків козацького роду, які повірили лукавим корчмарям і ненажерливим косарям, що Ти не древня, що Ти не мудра, не велична, не велика, не прекрасна, не свята, не вічна єси. Перероджений плід із дерева нашого роду впаде в чорнобильську землю значно раніше, ніж ти...

Стаю перед тобою на коліна і за всіх благаю: прости нас грішних й не ховайся за чорнобильську межу, а повернися до нашої хати, звідки Тебе вигнано, вернися до нашого краю...

Я Тебе викликаю із нетрів, із боліт, із забуття. Я ж висвячую Тебе святою водою і священним вогнем. Самоспалюючою Любов'ю своєю відгоню від Тебе злих духів, молюся за Тебе і на Тебе, скроплюю живою водою воскресіння, вицілюю лик Твій скорботний, Матір-Божа. Мово мого народу!

Прости! Воскресни! Повернися! Возродися! Забувай вічним і віщим Словом від лісів — до моря, від гір — до степів. Освіти від мороку і освяти святоруську землю, Русь-Україну, возвелич, порятуй народ її на віки!

Київ: "Літературна Україна", № 19, 9.5.1991.

МОЇЙ БУКОВИНІ

В моїй батьківщині під цю пору колишуться по крутих польових доріжках (чи буду ще коли ними ходити?) навантажені хлібом вози. По досвітках скриплять колодязі, а ввечерю линуть сині димочки до неба, як сама молитва. В моїй батьківщині осінь ступас в червоних сап'янцях, завітчана у соняшники і китиці винограду, підхмелена на весіллях, розспівана на толоках. Але ви цього не бачите.

У моїй батьківщині вечірні тумани заступають хороводи русалок і зорі так близько над землею, що можна говорити до них і чути їх молитву. В моїй батьківщині... але ви цього не чуєте...

У моїй батьківщині сонце ходить босоніж, оперезане бабиним літом, з червоною калиною у руській голівці. У моїй батьківщині... Але пощо я буду говорити вам про неї, коли ви не тужите за нею, коли вона для вас така далека й така недійсна?..

1936

Ірина Вільде. "Окрушини", 1969.

Ірина Вільде в товаристві Буковинок села Заставна.
Iryna Vilde with Bukovynky of the village Zastavna.

СОФІЯ МАЙДАНСЬКА

ЛЮБЛЮ ЛЮБИТИ ЛЮБОВ

ПРО ПРИРОДУ ПОЧУТТЯ НОСТАЛЬГІЇ В КОНТЕКСТІ ЖИТТЯ І ТВОРЧОСТІ ІРИНИ ВІЛЬДЕ

Однієї теплої, весняної днини 1913 року, гурт учениць Чернівецької платної вчительської семінарії поїхав до Вередчанки — села в Кіцманському повіті, щоб відвідати народного вчителя, відомого вже тоді на Буковині письменника Дмитра Макогона. Серед них була і моя бабуня Євдокія Райлян.

Дивно, але з тих відвідин, що певно, аж пашіли дискусіями на педагогічні теми, у бабуні зберігся лише ідилічний образок лужка, вкритого молодю травою та стокротками, де поміж студентської молоді безугавно, живим сріблом снувало мале, веснянкувате дівча. Це була дочка письменника — Дарочка.

Через багато років, уже на початку шістдесятих, коли Ірина Вільде в товаристві молодих художників уперше переступила поріг нашого дому в Садгорі і вибуховою життєрадістю розхитала його нащупену тишу, бабуня, пригощаючи гостей патріярхально-провінційними вишневыми конфітурами з криничною во-

дою, пригадала їй про ту зустріч. В пориві розчулення, скропивши бабуню ностальгічними сльозами, Дарина Дмитрівна притисла її до грудей, як стару ляльку з вицвілими очима, що несподівано потрапивши до рук, нагадала про замурзані малиною, позбавлені відчуття часу, дні дитинства.

Оговтавшись від приголомшливого нурту, що завиривав у нашій малій вітальні, явилася зі свого сховку за фортепіано, куди попервах мене відкинуло вибуховою хвилею небувалої кількості розсміяних знаменитостей і звідкіля з німим захватом, що буквально паралізував мене, стежила за ними. Знову точилися дискусії, але вже довкола інших тем, інших імен до з'яви яких спричинилася короточасна відлига шістдесятих. І мене, малу, що крутилася під ногами у дорослих, переповнювало войовниче почуття причетності утаємниченості: нікому не скажу, хоч би мене на вогні палили. Вони говорили на повен голос, бо в нас був власний, збудований дідом буди-

нок, без телефону при якому чомусь, як при хворому, що, нарешті, заснув після нічної гарячки, завжди всі переходили на шепіт.

Та головне — раптова, абсолютна довіра до цієї жінки і беззастережна капітуляція перед нею, перед острахом опинитися в оточенні її нерозуміння, бо якщо вона не посоромилася своєї слабкості і розплакалася у присутності старших — діти можуть їй вірити. Я терпеливо чекала, коли її увага, яку галасливі гості розсмикували і розхапували, як найсмачніший шоколадний торт, буде звернена на мене. Чекала, коли, нарешті, почнеться культурна програма і я зможу "пописатися", зігравши на скрипці "Зозулю" Дакена.

Пізніше рядки з повісті "Повнолітні діти" нагадали про почуття, які тоді опанували мною при першій зустрічі з творцем таємничого, божественного світу літератури. Тільки в повісті стан адорації пов'язаний з музикою: "Ти гарна... гарна, подруженько, навіть не здогадуєшся, навіть тобі на думку не спадає, що значить для мене те, що я буду близько до тих, які мають з музикою справу".

До Святих Місць її вела єдина дорога — дорога на Буковину. Тільки там вона вклякала перед Яскинею, над якою зійшла її зоря, тільки там очищаюча сила ностальгічної туги примушувала ще гостріше відчутти голос природи, яка спородила нас вільними від усіх страхів і заповідала щоб у час смерти ми не були гіршими, ніж у час народження.

Чим пояснити її тугу за убогим селом, де навіть ті, які називалися багачами та "поредними ґаздами" не вельми розбудовувалися, а жили в низьких хатах, що ніколи не знали замків і на зиму, для збереження тепла, обкладалися околотами чи "палянничками" з кізків та соломи, тугу за пісною їжею, в якій переважала квасоля в різних її варіантах та мамалиґа з кисляком, тугу за сільськими цвинтарями, що нагадували вишневі садки, де весною, перед Провідною неділею, люди білили дерева і кам'яні хрести. "Хочу лежати на веренчанському цвинтарі і щоб на хресті з вапняку було викарбуване кирилицею моє прізвище. Може з тих білих хрестів вичитуватимуть колись історію Буковини і дізнаються, що на цій землі жили колись українці" — читаємо в "Повнолітніх дітях".

Це не сум за пасторальною ідилією Трутовського, це навіть не жаль за молодістю, хоча найчастіше саме так хочемо собі пояснити стан незбагненого, майже рослинного хвилювання, що опановує нас, що зненацька будить нашу пам'ять кольорами, запахами, звуками які були тільки в нашому домі, тільки в нашому селі, тільки в нашому лісі, коли ми були ще малими.

Насправді ж це підсвідома туга за первісною природою абсолютної віри в якій ми існуємо до свого повноліття, до того часу, коли покидаємо рідне гніздо, щоб почати будівництво власного. Абсолютна віра стирає грань між реальним світом і

світом нашої фантазії. У кузні дитина тягнеться ручкою до шматка розпеченого заліза, тому, що вірить його красі і ще не знає, що краса може обпекти. В дитини інстинкт самозбереження, як сліпе кошеня, якого веде тільки запах материнського молока. Дитина ще не готова до того, щоб керувати волею до самоутвердження, що з віком переходить в інстинкт влади, а з ним і страху, який також є шляхом до самоутвердження, є по суті, його зворотньою стороною.

Рустикальний, неквапливий світ, в якому росла Ірина Вільде дотримувалася, як у нас в селах говорять "старовіцьких" звичаїв патріархального, родового ладу. Тому, доки вона жила серед веренчанських людей, всіма її діями керувала віра і природне відчуття безпеки, яке буває тільки біля грудей матері. Як колись малий Шевченко без тіні страху помандрував, шукаючи стовпи, що підпирають небесну сферу, так і героїня її повісті "Метелики на шпильках", прототипом якої є сама авторка, не в змозі пояснити собі той стан, який в дівчаток наступає, коли вони стають дівчатами, проти ночі вирішує йти в світ за очі, (у сусіднє село), де чужі, незнайомі їй люди, але за законами роду — свої, приймають заблукану дитину і нагодувавши, кладуть спати, самі ж посилають за батьками, щоб даремно не журилися. Тим часом дитина, стомлена своєю першою, сповненою сум'яття і тривог, далекою мандрівкою, безпечально засинає, бо тут маленька людина ніколи не може загубитися, бути покинутою, забутою, тут завжди знайдеться хтось із своїх, що візьме тебе за руку і приведе до рідного дому.

Згодом почуття абсолютної, беззастережної довіри поширюється й на недоторканий авторитет школи та вчителя, який, завдячуючи цій дитячій довірі, легко формує з учнівської маси гордих за своє призначення — бути українцями на цій землі, особистостей: "Треба бути дитиною Буковини, щоб зрозуміти, що ця українська гімназія була інша від усіх на світі. Це був не тільки будинок із шкільним інвентарем і площею. Ті люди, що вчили, не були тільки учителі з дипломами, параграфами і каталогами. ... Сюди почали приїжджати селянські діти, ті, що вимовляли в рідній мові "булька", але по-німецьки не сказали інакше, як "алзо". Приїжджали невідготовлені, в чоботях з підковами і залежаних кожухах, але від чого була "українська" гімназія? Все тут можна було "щось зробити". Не дорогою протекцією і візитів послів, але на основі тієї сердечності і добросердності, що запанувала тепер у цій школі. Творилися нові сили в народі, народжувалися нові цінності, устрійнювалася традиція". ("Повнолітні діти").

У дванадцять років її дитяча уява створила собі ідеал, створила свого Трістана і повірила в нього, як діти вірять в казкових героїв, як Габрієла Містраль вірила, що "всі ми будемо королевами". Ця фантазія

стала її єдиним "сховком", найреальнішим світом, в якому вона замикалася, рятуючись від дійсності, що починаючи з 1939 нагадувала моторошний сон. А тоді, 1922 року, обоє були вчительськими дітьми з Веренчанки: вона щойно вступила до гімназії, він вже навчався в п'ятій класі, грав на фортепіано і "за німецькою модою, носив ще короткі штанці".

"П'ятнадцять, рівно п'ятнадцять зелених років і одне зелене літо у буковинському селі — і все.

І — все.

Ні, не все. Є ще шкатулка спогадів, яку я вже сорок п'ять років зберігаю з такою ревністю, як фотографію матері. Інколи, залишаючись сама з собою, виймаю шкатулку із сховку, відчиняю і ще раз наново дивуюсь, що спогади в ній ні крапельки не втратили своєї росяної свіжости. ...Ми з Тобою переступаємо межу пересічного віку нашої доби, а мої діти самі вже мають дітей... А проте й тепер ще іноді, коли слухаю музику, яка зворушує мене, чи дивлюся на краєвид, що вражає мене незвичною гармонією краси, чи у вуличному русі наткнуся на винятково благородне у своїм рисунку обличчя, то до тієї міри відчуваю Твою присутність, що простягаю руку, щоб потиснути Тебе по-змовницьки за лікоть.

І щойно по миті усвідомлюю собі, що поміж нами океан і пропасть часу." ("Тобі", "Окрушини" 1969 р.).

Та невідворотно наближається повноліття, наближається пора, коли за законами природи і суспільства, час ставати на власні ноги, на власні крила. І саме в цю найпрекраснішу пору, коли відчуваєш повноту сил і незмірне бажання до дії, до позитивного самоутвердження, раптом на своїй, ідеально вимірній дорозі, яка, звісно, обов'язково повинна бути кращою ніж пиліжний, вибоїстий гостинець від Веренчанки до сусіднього села, ти знагла пізнаєш перше розчарування, першу зраду, першу брехню, перший страх, хоч іще не здогадуєшся, що "де панує страх, там мусять мовчати почуття справедливості і співчуття". (А. Крістензен "З філософії політики").

На цій дорозі до зірок ти стаєш очевидцем, співучасником, або жертвою боротьби за найправедніше вчення, чи найдемократичнішу ідею рівності, яка в руках своїх фанатичних adeptів — новітніх Кальвінів стає жорстоким зряддям тортур душі й тіла. Як зазначав Стефан Цвейг у своїй книзі "Совість проти насильства": "Всі диктатури починаються з ідеї, але кожна ідея набуває форми і забарвлення тієї людини, яка її втілює". Наша історія багата на "перетворення" світлих ідей в заграбовані душоубки.

В часи, коли суспільство корчиться в муках такого перевтілення, найважчі випробування випадають на долю творчих особистостей і особливо таких, як Ірина Вільде — їхня природа не піддається мімікрії. Італійський поет-герметист Еудженіо Мантале, рятуючись від вальпургієвих ночей Мусоліні, сховався

під створений ним самим "Панцир каракатиці". Куди ж було сховатися їй в країні, де "на всіх язиках все мовчить, бо благоденствує", куди подітися "на нашій, не своїй землі", де тільки-но покинувши поріг отчого дому, сповнена хвилюючих, юних сподівань, вступає до Чернівецької гімназії і відразу зазнає перших понижень тільки за те, що "навіть проформа" не бажає вона — українка записатися в "карті мельдункової" румункою, а ще через кілька років у тодішньому польському Львові, не хоче стати полькою, потім у німецькому Львові, після розправи над її чоловіком, залишившись одна з двома дітьми, не скористалася правом "фольксдойчера". Нарешті куди вона могла сховатися від кривавої більшовицької інвазії, що в'їхала на добре випробуваній в 32-37 роках машині терору, підминаючи на своєму шляху все мисляче, здатне виявляти волю, чи бодай прагнути до неї. Та машина із серії абсурдно-макабристичних жахів, яку не придумала б і штудерна фантазія Кафки, — примушує невинних дітей зізнатися в нескоеному ними злочині — вбивстві Галана. Хлопців розстрілюють, а потім, використавши вже заїжджений сценарій, яким послуговувалися, вбивши Кірова, з брутальним цинізмом розправляються з інтелігенцією Галичини, товарняками відправляючи її до "білих ведмедів".

Вона бачила тих переляканих дітей, знала їхніх батьків. Пів Львова пересадили, її ж поки що не чіпали. В лябораторіях, де препарували людську гідність, добре знали, що найбільших мук вона зазнає тоді, коли її, письменницю, яка не зможе себе захистити словом, палитимуть нищівні, понурі погляди німих людей — тіней, які проходять крізь неї залишаючи наодинці з смертельним відчаєм. Як Гоголівський Остап, витримавши тілесні муки, не виніс найстрашнішого — відсутності бодай одного рідного, дорогого обличчя, бо довкола юрмився безликий чужий натовп, крикнув: "Батьку, де ти, чи чуєш мене?!", так і вона розпачливо прошепотіла: "Мамо! Мамо! Чим ближче до кінця моєї дороги, тим більше бракує мені Тебе. Чи змогла б ти вивести мене безболісно з життя, як колись, тримаючи за руку, ввела в нього?.."

Залізна рука, що мала загнати стадо щасливих трудящих мас до комуністичної кошари, владно керувала її правицею, навчаючи писати по-новому. В передмові до п'ятитомного видання творів Ірини Вільде читаємо: "навіть такий великий поет сучасності, як Максим Рильський, не одразу оволодів методом соцреалізму".

Доля творів Ірини Вільде нагадує долю фресок Софії Київської, яких для блиску і глянсу нездарібогомази замалювали олійними фарбами. Щасливий їхній творець, що не дочекався бачити наруги над шедевром своїх рук. Ірині Вільде довелося самій замальовувати свої твори ідкою, плакатною фарбою. І тепер настав час умілим реставраторам відкрити

правдиві обличчя її монументальної прози.

Як і кожен істинний творець, вона була пророком. Ще задовго до особистої драми, драми, що стосувалася її творчої індивідуальності, ще до війни вона передбачала не тільки русифікацію внаслідок штучної міграції зі сходу на захід (результати якої тепер очевидні і в Чернівцях), але й тотальну американізацію всього світу: "...надходять такі часи, — пише письменниця в повісті "Повнолітні діти", — коли сильніші народи ковтатимуть менші, слабші, культурно й економічно зм'ятимуть з лица землі, як невідгудну заваду на шляху свого розвитку, не гарматами, не отруйними газами і не спеціальними законами, а культурною перевагою. Почнуться, це я вам кажу, Хрестові походи культуртрегерів на своїх слабших сусідів". ("Повнолітні діти").

Щоб зберегти відчуття реальності рідної землі Батьків, по якій так любила ходити босоніж, вона замкнулася, та не в броньованому панцирі відчуженості, а в ілюзорному світі свого дитинства. А дитинство — це, насамперед, її Буковина. Не можу не процитувати тут рядків з повісті-есе Романа Горак "Тасмниці Ірини Вільде" ("Дзвін" №0 7-8, 1995 р.): "Дивовижно ідеалізувала свої дитячі роки, свою сім'ю, хоч я достеменно знав що все це було ілюзіями на теми сім'ї. Вона сама твердила і сама вірила, що виросла в ідеальній сім'ї, де все було в чудовій гармонії: відносини батьків і дітей, односельців до її батьків. Оповідала про це вперто, багато разів, як старий анекдот. Часом здавалося, що вона тими оповідями ніби просить, аби їй повірити, що справді все так було, як вона каже".

Тепер, через багато років, я, нарешті, можу собі пояснити її радісне збудження, що межувало з хворобливою екзальтацією, коли вона очолювала наш похід до Заставної, на буковинське весілля, коли просила мене, дванадцятилітню, сісти за старе фортепіано, (тоді, вона ще мешкала на Кривоноса 33), і грати. Я шпорталася, граючи свої нехитрі композиції — вона ж плакала. Пізніше, коли вже навчався в Чернівецькому музичному училищі, не проминула нагоди піти зі мною до моїх родичів, які тоді мешкали в будинку, через дорогу від музею Ольги Кобилянської. І знову збудження від спогадів про часи панування старенької Австрії, і ми чомусь сидимо не у вітальні, а у великій охайній кухні, де рядком викладене начиння, певно ще також австрійське — мідні миски, всілякі млинки та "мойзери" і пахне цинамоном, мускатним горіхом і ще якимись смачними речами, а вона знову сміється і плаче, і записує щось до свого нотатника.

Коли навчався у Львівській консерваторії, запросила мене до себе в гості, вже як молодого початківця-літератора щоб увести в коло відомих письменників, які називали її "нанашкою". Серед них були: Роман Іваничук, Ніна Бічужа, Володимир Яворівський, Дмитро Герасимчук. Ми сиділи на великій білій бара-

НАШ АВТОР

Софія Майданська. Sofia Maydanska.

Українська письменниця, драматург, публіцист, перекладач Софія Майданська народилася на засланні (Свердловська область), в родині репресованих батьків. Закінчила Львівську консерваторію та Вищі літературні курси в Москві. Автор семи поетичних збірок, повістей — "Про дівчинку яка малювала на піску" (1991), "По той бік студеного плину" (1992), "Провідна неділя" (1995), романів — "Діти Ніуби" та "Землетрус" (1998), книжок для дітей, п'єс, автор лібретто ораторії "Святий Дніпро" (муз. Валерія Кікти), автор сценарію Першого фестивалю української сучасної пісні та популярної музики "Червона рута" '89. Лавреат літературної премії "Благовіст". Член Спілки письменників України.

ниці, привезеній з Буковини, їли кишку, начинену буковинською кукурудзяною крупкою, запивали узваром із сушениць, які, певно, сушилися в Дорі, але також називалися буковинськими, а потім я вперше прочитала на людях свій вірш, написаний під враженням бачених у неї грубих фаянсових мисок, розмальованих жоржинами і півнями, вони були розкладені на довгій полиці, під самою стелею.

Я читала:

На тарелі когутики, Здойми, синку, ми бисажки,
Ще й червона ружа, Боля плечі дуже...

А Дарина Дмитрівна захочувала: "Читай! Читай, синку! Де, де, хто такий, як ми, буковинці!.."

Колись у тузі за Буковиною Паулю Целану припарилося, що "осінь принесла вістку-листок з українських схилів" — він пішов шукати "серце своє, щоб ним плакати" і, не знайшовши, кинувся в Сену.

Ірина Вільде шукала розуміння і також не знайшла:

"У моєї батьківщині осінь ходить босоніж, оперезана бабиним літом, з червоною калиною в русявій голівці... Але пощо я буду говорити вам про неї, коли ви не тужите за нею, коли вона для вас така далека й така недійсна?.."

Буковина була її оберегом, тонко вирізьбленим образком Святої Матері, яку вона завжди носила на грудях.
Київ, травень 1997 р.

ВІСТІ З ЦЕНТРАЛІ

ВІТАЄМО НОВИХ ЧЛЕНОК!

1-ий Відділ Союзу Українок Америки щиро вітає своїх нових членок: Дарію Івашко, Орісю Лопачуку, Марію Свідрук, Стефанію Лопух, Любов Мальовану, Марію Сенькович.

73-ій Відділ щиро вітає нових членок Відділу: Орісю Яновську, Христину Сливінську, Теклю Івашків та Оксану Дітковську.

Бажаємо всім успіхів і благополуччя! Хай щастить!

16 травня 1998 р., Клівленд, Огайо. Відбувся з'їзд Округи Огайо, на якому головою Округи переобрано Іванну Шкарупу. Екзекутиву СУА репрезентувала Надія Цвях — фінансова секретарка СУА.

21-23 травня 1998 р., Київ, Україна. Заходом Міністерства у справах сім'ї та молоді України відбувся Всеукраїнський конгрес "Жінка на порозі

XXI століття: становище, проблеми, шляхи соціального розвитку". На конгрес були запрошені голова СУА Анна Кравчук та заступниця голови Ірина Куровицька. Заступниця голови СУА, Марта Богачевська Хомяк брала участь у семінарі конгресу. Союз Українок Америки репрезентувала заступниця голови Софія Геврик, та передала привіт від СУА.

Вельмишановна пані Міністер Валентина Довженко!

Вельмишановні делегати та гості Всеукраїнського конгресу!

Від імені членства Союзу Українок Америки пересилаю Вам побажання ділових нарад, корисних дискусій та далекоглядної розважливості плянів, які принесуть добро українському народові.

Від хвилини заснування Союзу Українок Америки у 1925 р. пріоритетною ділянкою нашої праці завжди було турбування про українську жінку та підростаюче покоління — майбутнього Української держави. Використовуючи кожну нагоду у США та на міжнародній арені, СУА боронив людські права і долю жінки та дітей в часі поневолення України. Представниці нашої організації були учасниками на кожній Конференції Організації Об'єднаних Націй для справ жінок, включно із останньою у Бейджінгу, Китаї, 1995 р. Членки СУА постійно репрезентують СФУЖО та Світовий Рух Матерів в ООН. СУА входить до Міжнародної Ради Жінок як член Національної Ради Жінок США та бере участь у конференціях, включно із останньою в Оттаві, Канада, 1997 р. З радістю ми вітали представниць України на світових форумах жіноцтва в Китаї та Канаді. Українське представництво завжди мало і матиме нашу всеохоплюючу підтримку. Простори та океан нас розділяють — єднає спільна мета — добро України.

Сьогодні й надалі наш шлях перехрещується зі шляхом незалежної України. Стараємося охопити проблеми жіноцтва сьогодення: від сиротинців до самотніх жінок похилого віку, від студіюючої молоді до оздоровлення жертв Чорнобиля, від конкурсів для дітей і молоді до оборони від знущань і торгівлі юними дівчатами та жінками.

Нашим завданням у США є передати українську культурну спадщину наступним поколінням. Нашим спільним завданням з Вами — передати не тільки економічно та політично сильну державу але й рівноправність та партнерство жінки, охорону дітей та молоді, зміцнення родини а також гордість та любов до всього, що є українським.

Щиро вірю, що Ваш форум виявить ряд проблем і спільно, в злагоді і взаєморозумінні, накреслить конструктивні пляни для успішної праці і покращання життя українського жіноцтва. ЩАСТИ ВАМ БОЖЕ!

З а Головну управу Союзу Українок Америки

Анна Кравчук, голова.

30 травня 1998 р., Нью-Йорк, Н.Й. Відбулося засідання Головної управи СУА, на якому була присутня голова Конвенційного комітету XXV Конвенції СУА Олена Матвішкін. Номінаційну комісію очолила Марія Раковська, голова Округної управи Філядельфії, заступницею обрано Олександрю Кіршак, голову Округної управи Нью-Йорк, секре-

таркою Марію Полянську, голову Округної управи Нью-Джерзі.

31 травня 1998 р. Нью-Йорк, Н.Й. Відзначено 50-ліття Українського Інституту Америки. Голова СУА Анна Кравчук відчитала привіт від Союзу Українок Америки. На урочистому полуденку були Ірина Куровицька, Марія Раковська та інші членки СУА.

ПОЧЕСНА ЧЛЕНКА СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ ОЛЕНА КЛИМИШИН

Щораз частіше на хвилях етеру української радіогодини в Дітройтській метрополії лунає сумна і яка ж невмируща стрілецька пісня "...відлітають сірим шнурком журавлі у вирій..." І так, 7 лютого 1998 р. відійшла від нас у вічність, як поетично висловила Ліна Костенко — "неповторна людина" — бл. п. Олена Климишин. Справжня патріотка, людина кришталевої вдачі, яка змагала до ідеалу, до чогось найвищого. На жаль, такі люди тепер незаступимі.

Олена Недзвецька-Климишин народилася у червні 1911 р. в галицькому містечку Яворові. Там отримала початкову і середню освіту в українській гімназії Рідної Школи. Вступила на правничі студії Ягйлонського університету в Кракові, але у 1934 р. була заарештована польським урядом за приналежність до ОУН. Звільнившись з ув'язнення у 1937 р. закінчила студії зі ступенем магістра прав.

Ще гімназисткою належала до Пласту, а після матури вступила до Союзу Українок і часто виїжджала на села з рефератами, усвідомлюючи сільських жінок.

Життя не щадило Олени. Ще молодою дівчиною пережила глибоке потрясіння — присуд її судженого Миколи Климишина польським урядом (у процесі Перацького) на кару смерті, який лише завдяки загальній амнестії, замінено на довічний термін ув'язнення. Але Олена й Микола не втратили надії і вірили в майбутнє, яке винагородило їхню мужність і вони по довгій розлуці одружилися у Кракові.

Закінчення Другої світової війни змусило молоде подружжя емігрувати. Пройшовши крізь всі невзгоди скитальського життя на Словаччині і Австрії, родина Климишинів опинилася наприкінці

1949 р. в Дітройті з двома діточками — восьмирічним Зеноном і трирічною донечкою Уляною та мамою Олени.

Ще не зовсім влаштувавшись у новому оточенні, Олена вступила до 26-го Відділу СУА. В 1954 р. з ініціативи Олени Климишин і Антоніни Крохмалюк засновано 63-й Відділ СУА, в якому вона й залишилася до кінця життя, останньою як Почесна голова.

Олені довелося випити повну чашу людських страждань. Восени 1964 р. загинув у жахливій автомобільній катастрофі син Зенон з молоденькою дружиною Адою з Лопатяків. 19 років пізніше, в Каліфорнії, також в автокатастрофі, загинула єдина внучка — Мотря. Лише глибока віра і християнська покора дали силу не зламатися а далі жити і виконувати Божу волю.

О. Климишин не тільки займалася суспільною працею, а ще й знаходила силу та материнські почуття для опіки над Олею Денисюк, даючи їй можливість закінчити середню освіту і університет.

Пані Олена була дуже активною в СУА, займаючи різні пости, чи то у Відділі, чи в Окружній Управі Дітройт, чи в Головній Управі СУА (1974-1977) як виховна референтка. Вважала, що одним з найважливіших завдань СУА — втримати молоде покоління при українстві. З тою метою організовувала дитячі світлички, застосовуючи методи Монтесорі, влаштовувала Міжокружні конференції, семінари на виховні теми, виставки творчості молодих мистців. Тільки за порадою лікаря мусіла сповільнити темп своєї діяльності і виїхати разом з чоловіком (1992 р.) на північ Мішіґену до доньки Уляни, де й померла. Похоронена у Дітройті.

За великі заслуги перед громадою їй присвоєно Почесне членство СУА, Почесне головство в Окружній Управі Дітройт, Почесне головство 63-го Відділу СУА.

Покійна залишила нам тривалі пам'ятки у формі публікацій: співаник "Рідна пісня", виданий заходами СУА; "Історія СУА на терені Дітройту" до книги "1000-ліття Християнства в Україні"; зредагувала "Золотий ювілей — 50-ліття Окружної управи СУА в Дітройті" — 1985 р.

Олена Климишин передала естафету тутешньому молодому поколінню, зокрема, молодим українським жінкам, естафету глибокої християнської віри та безмежної любові до України і українського народу розсіяного по всьому світі. Вічна їй пам'ять!

Ксеня Антипів,
пресова референтка.

OUR LIFE

Monthly, published by Ukrainian National Women's League of America, Inc.

VOL. XLIX

JULY-AUGUST 1998

Editor: TAMARA STADNYCHENKO

1776

HAPPY 4th OF JULY AMERICA!!!

1998

EATING FOR ONE'S COUNTRY

by MARTA ZIELYK

Marta Zielyk holds the position of Diplomatic Interpreter at the State Department. She is not a political appointee. All views, thoughts and ideas expressed in this article are her own and do not reflect the views of the U.S. Government.

"Once again we must eat for our country" is a popular saying around the State Department, especially among those diplomats who often travel overseas as part of official delegations. They say it with mock exasperation, usually before sitting down to a wonderful dinner with multiple courses, fine wines and exquisite desserts. I find it hard to feel sorry for them because while I am often present at these fancy occasions, I rarely have the pleasure of "eating for my country". I usually spend my evenings "interpreting for my country", facilitating dinner table conversation between American diplomats and their Ukrainian counterparts.

Social occasions, dinners, banquets, luncheons, even working breakfasts, can be considered instruments of diplomacy. They supplement, and at times supplant, negotiations or bilateral meetings where the bulk of the interaction between officials of two nations take place. Thus they are just an extension of the working day: compromises are often reached between the main course and dessert, deals can be struck over the last brandy of the meal, treaties have been agreed to over a plate of varenyky, valuable insights are gained about a national psyche during the endless rounds of elaborate toasts. I never forget that the most basic function of these occasions is to physically nourish diplomats who have been working intensely throughout the day defending the interests of their governments. So despite the fact that I rarely get to eat these memorable meals, or maybe because of that fact, I usually take special note of what is being served and how it is presented.

The difference between the Ukrainian and American styles of entertaining official guests during state dinners or banquets can be summed up simply: while the

*Dinner
in honor of
His Excellency
Leonid M. Kravchuk
President of Ukraine*

Watercress Bisque

*Grilled Filet of Red Snapper
Roasted Red Bliss Potatoes*

*Haricot Verts
Orange and Yellow Peppers*

*Poached Pears
Raspberry Mousse*

Quivira Sauvignon Blanc 1991

*The Department of State
March 4, 1994*

*Official State Department Menu for dinner in honor of His Excellency
Leonid Kravchuk, Ukraine's former president. March 1994.*

Ukraine's former Minister of Defense His Excellency Konstantin Morozov at a dinner in his honor hosted by then US Secretary of Defense Les Aspin. July 1993.

Ukrainian government subscribes to the "the more the better" theory, the US government feels that "less is more". This is perhaps an oversimplification, but true. Despite today's economic troubles, I have yet to be at an official social function in Ukraine where the table was not groaning under the weight of dishes filled with all the bounty Ukraine has to offer. Even simple coffee breaks during negotiations in unheated meeting rooms are brightened with bowls of fruit, cookies and candy. Given the age-old Ukrainian tradition of heartfelt hospitality directed at friends and strangers alike, this is not at all surprising.

The same theory applies to all state dinners in honor of US presidents, vice-presidents or secretaries of defense who visit Kyiv. It is the rare US visitor who is not truly impressed by the sheer number and variety of courses presented. These occasions follow a rather strict order and the menu seldom varies. A Ukrainian official dinner always begins with a cold platter of assorted fish, among them, invariably, wonderful Caspian caviar. Next is an appetizer platter of cold meats, garnished with various salads. Usually, there is also a "julienne" -- a very tasty hot dish of mushrooms and onions baked in a sour cream and cheese sauce, one appetizer I try to eat at least a few bites of even when I am on duty interpreting. And what would a Ukrainian grand dinner be without the staple of Ukrainian cuisine -- borshch? It is served with garlic rolls or "pampushky" as they are labeled in the menus. The main course is usually a chicken or beef dish, served with rice or baked potatoes. Then there are two or three desserts: varenyky stuffed with cherries or plums (a favorite of US diplomats), ice cream, cookies or cake, and finally coffee or tea. Each course is accompanied by the appropriate beverage. We begin with a vodka toast, go on to white wine, then red wine, and end with a champagne toast. These drinks represent the best that Ukraine has to offer; I have yet to see a foreign wine or champagne bottle on a Ukrainian table, a direct contrast to US hosted dinners

where it is not uncommon to be served a French wine or cognac.

Official Ukrainian dinners or banquets, whether they take place in the opulence of the Maryyinsky Palace in Kyiv (the official residence where Ukrainian presidents host visiting dignitaries) or in small, dingy halls in rundown buildings owned by the government in the middle of nowhere (somewhere in the steppes of Ukraine south of Kyiv), generally follow this order although unexpected variations on the theme do happen. I will always remember the official luncheon served in honor of our First Lady, Hillary Rodham Clinton, hosted by Mrs. Lyudmyla Kuchma in Lviv in November of 1997. It took place at the Hotel Dnipro in a newly renovated dining hall which was decorated with lovely pink tablecloths, starched white linen napkins and beautiful fresh flower arrangements. The director of the Lviv Palace of Culture was invited to decorate the walls of the hall with the best works of young Lviv artists for the occasion. The luncheon started out like any other, but just as we had finished our meat appetizer and I was looking forward to my favorite "julienne", the waiters placed something familiar yet long forgotten before me and the other guests. It was "kyshka". Looking at it, there in Lviv, evoked memories of tortuous Wednesday night dinners from my childhood, when my mother insisted that I eat what I considered extremely "yucky". I had long ago decided that as an adult I would never have to eat kyshka again and had managed to avoid the dish for twenty-five years. Little did I imagine a situation where it would be quite undiplomatic, not to mention childish, to pronounce "I hate this" and push away my plate. It was especially impossible to react this way with Mrs. Clinton sitting to my right asking me what the dish was. For the first time in twenty-five years, I was about to eat something I had always hated. Tentatively, I took a bite. To my surprise, in the intervening years something, either me or the kyshka, had changed. It was delicious and I told Mrs. Clinton so, while swallowing the last wonderful mouthful.

In retrospect, I wonder if the mound of "shkvarky" (deliciously cholesterol-laden bits of diced bacon and onion fried crisp in oil) piled next to the kyska had much to do with changing my mind about the long hated dish.

Official Ukrainian dinners, with few exceptions, follow a set pattern and there is much to be said for this comforting display of consistency. In contrast, I have yet to have the same meal twice when a social function is being hosted by the US. Whether at the White House, the State Department or the Pentagon, menus are limited to salad, soup, main course and dessert. The main priority of the hostess planning these events is to showcase the creativity of her chef, to introduce the visiting delegation to a new flavor or a new influence in American cuisine, be it Tex-Mex, Asian-Pacific or Creole.

At a dinner hosted by US Secretary of Defense William Cohen in honor of the Ukrainian Minister of Defense Oleksander Kuzmuk and Lyudmyla Kuzmuk when they visited the United States in 1997, Mrs. Cohen decided to showcase fresh local fish from the Chesapeake Bay waters. A White House luncheon for President Leonid Kuchma during the first historic session of the Gore-Kuchma Commission in May of 1996 featured a fantastic creation of the White House pastry chef: a lemon glaze with wild berry coulis, chocolate gingersnap tuiles and spring berries. Try translating that into Ukrainian! I did, but not without first deciding to adopt a rather "creative" approach to the translation which eventually came out as лемонне суфле з ягідним люпеч шоколядно імбірним печивом та вишневыми ягодами.

But not all of the memorable meals that I barely ate happened in Kyiv or Washington during official occasions in banquet halls or even seated at a table. One that I will never forget was the most informal of repasts in a rustic wooden hut high in the mountains. It took place in the spring of 1997 when I was interpreting for a US military delegation and it was our turn to visit Ukraine. Our Ukrainian host, General Volodymyr Sobkov, who is the deputy minister of defense and the commander of the ground forces of the Ukrainian Armed Forces, invited us to stay at the military sports complex located outside the town of Stryi in the Carpathian Mountains. It was an especially beloved region for General Sobkov because he had studied there as a young man and took great pride in showing us where he had gone hunting, where he had taken girls on dates, where he had gotten into youthful scrapes with his friends. One afternoon, the general decided that we needed a break from the endless military briefings and reports and piled us into old buses for a ride high up the mountains to the top of a giant slalom run. The mountain air was dry and pure, the sky was blue and cloudless as only a Carpathian sky can be. And there, on a perfect, brisk spring day, we were treated to grilled shashlyk, roughly cut tomatoes, cucumbers and onions, thick, chewy black bread and local Ukrainian beer and vodka. We ate our fill, totally

disregarding any diplomatic norms of protocol. Everyone from the lowest second lieutenant to the three star generals was making toasts and passing around plates of pickles and bottles of Lviv beer, admiring the breathtaking view of our Karpaty. And in all sincerity, I would gladly trade jumbo shrimp prawns and filet mignon served on fine bone china for a chance to eat grilled shashlyk with my fingers on a Hutzul mountaintop any day.

A totally different memorable meal took place on the island of Oahu in Hawaii while I was, again, interpreting for a military delegation. It was in the fall of 1995 that the Chairman of the Joint Chiefs of Staff of the US, General John Shalikashvili (now retired), invited his Ukrainian counterpart, General Anatoly Lopata and his wife, for an official visit. On the last day of the visit General Shali (as he is affectionately known) hosted a dinner in honor of the Ukrainian visitors in the best restaurant of the best hotel of the best resort in Honolulu. A very gracious and entertaining host, the general is also a lover of gastronomy and we were told to expect a wonderful meal. It was a magical experience. The evening had a Hawaiian motif, right down to the beautifully scented leis in which the members of the two delegations dined. The table was decorated with exotic flower arrangements, each of which carried its own symbolism in the Hawaiian royal culture. Every course featured the best of the Pacific island cuisine and was served in its own unique container. The appetizer was grilled eggplant napoleon with rataouille flavored coulis and arrived in palm bowls especially hand-woven for the occasion; the dessert was strawberries romanoff and was served in individual ice sculptured creations; the sorbet, called "liliko!" (a divine mango-guava confection) arrived with a garnish of what we thought was a small, decorative leaf. The maître d' informed us that this little leaf, plated in 14 carat gold, was presented as a gift from the hotel management to the ladies at the table to be worn on a gold chain as a reminder of the evening. As if I needed something tangible to remember it!

When our official Ukrainian delegations come to Washington, D.C., their US hosts sometimes arrange for lunch or dinner in local restaurants. I always look forward to these meals since the restaurants are not your garden variety diners or cafeterias. They are usually the finest, most exclusive, and yes, most expensive places in town. I must admit that I always get a kick out of being served a fantastic meal and then just walking out of the restaurant without ever looking at the bill, although in the end, I do realize that this is an example of our (your and my) tax dollars at work! For those who are familiar with the capital city, the list of such restaurants has included such venerable old establishments as Maison Blanc, 1789 and Aquarelle at the Watergate Hotel as well as the "hottest" restaurants at any given time, like "Red Sage", the last word in Tex-Mex cuisine these days. Ukrainian visitors of the US government are, from time to time, also given a taste (literally) of

how the average American eats. Thus I have taken ministers of defense to McDonald's, I have introduced a speaker of Verkhovna Rada to the concept of the "all-you-can-eat" buffet, and I have instructed Rada deputies in the technique of eating with chopsticks in a food court of a local mall.

In the course of my official duties during the last eight years, I have been lucky enough to sample the most exotic culinary creations, black lobster ravioli with kona crab and white chocolate hazelnut raspberry parfait with glazed peaches, and the best wines and champagnes from the world over, from the incomparable white wines of the up and coming wine-producing American region -- the state of Oregon, to the wonderfully sweet and fruity reds of the Massandra winery in Ukraine's Crimea.

It is hoped that my memories of these unforgettable meals do not give readers the impression that they are the norm. More commonly, days on the road with official delegations consist of skipped meals, bad cold coffee, lunch grabbed on the run, a candy bar for dinner eaten on the way to a press conference, a meeting with businessmen or yet another boring military briefing.

So it is especially welcome then an opportunity presents itself for us to actually dine together, for both countries to share with each other the best that each has to offer, for both sides of the banquet table to fulfill one of a diplomat's more pleasant duties -- "eating for one's country".

NEWS FROM UNWLA HEADQUARTERS

January 31, 1998. Detroit, Michigan. Annual meeting of the UNWLA Detroit Regional Council. Kwitka Iwanycky was reelected president. Vice President Iryna Kurowycky represented the Executive Committee.

February 5, 1998. New York, NY. Valentyna Dovzhenko, Ukraine's Minister for family and youth, met with members of the UNWLA Executive Committee and members of the New York Regional Council, headed by president Alexandra Kirshak. Accompanied by Tamara Riabokon, the Minister informed us of the problems faced by families in Ukraine and discussed actions taken by the ministry to help large families, single mothers, runaway children, and youth in general.

February 17, 1998. Washington, D.C. At the invitation of First Lady Hillary Rodham Clinton, Anna Krawczuk and Iryna Kurowycky attended the briefing given by Mrs. Clinton about her recent trip to countries in Eastern Europe, including Ukraine. Mrs. Clinton was accompanied by her Chief of Staff, Melanne Vermeer.

May 31, 1998. New York, NY. The Ukrainian Institute of America celebrated its Golden Anniversary and the 100th anniversary of the landmark building at 2 East 79th Street. Greetings were presented by UNA president Ulana Diachuk, UCCA president Askold Lozynsky and others. The UNWLA was represented by President Anna Krawczuk whose remarks follow:

On behalf of the Ukrainian National Women's League of America, Inc., I am honored to extend our best wishes to the Ukrainian Institute of America on their Golden Anniversary.

When I think of the UIA, prestige and pride come immediately to mind. Prestige and pride with a capital "U" (that stands for Ukrainian) in front of it. How well I remember the activities of our former Branch 72 at this institution, where young and upcoming talented artists of Ukrainian descent had their first recitals and art exhibits, to the delight of their parents, relatives and Ukrainian Americans. These events not only gave the opportunity to express their talents, but they also kept Ukrainian culture alive at a time when Ukraine did not stand alone, but was part of the Soviet Union. It is more powerful now that Ukraine is a sovereign independent state, for the cultural and other exchanges reach deeply to the homeland of our forefathers.

The Ukrainian Institute of America is also a Ukrainian gateway into the American mainstream of multiculturalization with a clearly defined Ukrainian identity fifty years ago.

The legacy and foresight of William Dzus will be gratefully remembered forever.

Happy Anniversary! And many more years of successful endeavors.

"HERE COMES THE SUN"

Summer 1998: An Update on Sun Exposure

by IHOR MAGUN, M.D.

The long sunny and warm days of summer are upon us. Even the thought of a ray of warm sun is enough to lift the spirit. It is human nature to love light and the warmth of sun encourages us to spend time outdoors enjoying a variety of summer activities. Coincidentally, it is also a time period when we are most vulnerable. Exposure of our skin to the sun produces vitamin D (healthy) and at the same time can result in sunburn leading to skin cancer (not healthy). Not everyone gets sunburn because the population can be divided into skin types and skin sensitivities. There are actually six different types: 1) always burn, never tan; 2) always burn, sometimes tan; 3) sometimes burn, always tan; 4) never burn, always tan; 5) darker pigment; 6) darkest pigment.

The sun's energy encompasses a vast range of radiation. One is the ultraviolet (UV) spectrum and is divided into A, B, and C. The stratospheric ozone absorbs certain energy wavelengths of solar radiation that are more energetic and potentially more harmful to humans. These harmful wavelengths are the reason for global concern about substances released into the atmosphere that reduce the protective nature of the ozone layer. Because more damaging ultraviolet rays penetrate the atmosphere, due to the decreased amount of protection from the ozone layer, greater damage may be done to the skin.

The mechanism of sun injury appears to be due to exposure to UV-A and UV-B. UV-A appears to be strongest at midday, but is less potent than UV-B in producing sunburn. Chronic exposure to these rays leads to both visible and microscopic changes. Visible changes include wrinkles, rough skin and a skin thickening which resembles leather.

A major consequence of chronic skin exposure is skin cancer. This is the most common type of cancer and can be classified as nonmelanoma (e.g. basal cell or squamous cell carcinoma) and melanoma. Most nonmelanoma cancers appear in the exposed areas of the body with the nose and the cheeks as the most commonly affected sites. Individuals with fair complexions are most at risk. The incidence of nonmelanoma skin cancer is constantly rising despite education and rising awareness of the problem.

Melanoma is also on the rise, faster than any other cancer in America. At the current rate, it is estimated that by the year two thousand, one of every seventy-five

Americans will develop melanoma. Approximately 10,000 people will die each year from the disease.

Melanoma is a tumor that is derived from the pigment cells in skin. The prognosis is good when it is detected in the early stages, but when the tumor is deeper, it can spread to various parts of the body and result in multiple, serious complications.

Sun exposure is a major risk factor for skin cancer. Intermittent, short bursts of sun exposure during vacations are notorious for causing problems. It is very harmful to go away in the middle of the winter for a week in "paradise", for example, and get a quick suntan. Multiple moles present since birth, changing shapes of moles, family history of melanoma, fair complexion, blond or red hair, light colored eyes, freckles, and previous history of skin cancer are all additional risk factors.

The signs to watch for are known as the ABCD factors of melanoma: **A**symmetry (one half is different from the other half), **B**order irregularity, **C**olor (not uniform and/or shades of different colors), **D**iameter (a size that is greater than six millimeters or any change in size of any lesion).

Reducing sun exposure risks can be achieved in numerous ways. The first and foremost is to limit sun exposure, especially in the summer and between the hours of 10 to 3 in the afternoon. Sunscreen with an SPF (sun protection factor) of 15 or greater should be applied. Sunscreen should be used even if we plan on sitting in the shade. Sand, water, and even snow reflect sunrays. Proper hats, long sleeved shirts and proper UV sunglasses are also helpful. It is important to reapply sunscreen after bathing, even if you are using a water repellent sunscreen. Remember to use a sunscreen on overcast days too, as the sunrays are still damaging despite the obvious cloud cover. Sunscreen for children and infants is especially important.

Avoid tanning salons. These claim to be safe but do cause sunburn and pose a risk of skin cancer. Lotions that promote tanning without the sun are reported to be safe, but this writer recommends avoiding such products. Extensive and prolonged testing has not been done and these lotions may prove harmful in the future. It is, however, safe to apply bronzing make-up that is extensively used in Hollywood.

Staying outdoors can be fun and safe. Proper protection is easy and inexpensive and can keep skin youthful and healthy.

A TRIBUTE TO MY DAUGHTER

OUR ANGEL

*In the misty, trembling air of the glorious sunset, a time was passing by.
And our angel Marta, on invisible wings,
rose to the starry blue yonder to Almighty God.*

*Neath the light of the golden sun, rain fell softly upon the earth, amid the
miracle of growing flowers and trees and our lives --
all in the hands of the Lord.*

*Through the mystery of life, a wreath unknown and unreal, only God, through
Jesus Christ, leads our sacred souls to heaven, to the other divine world.*

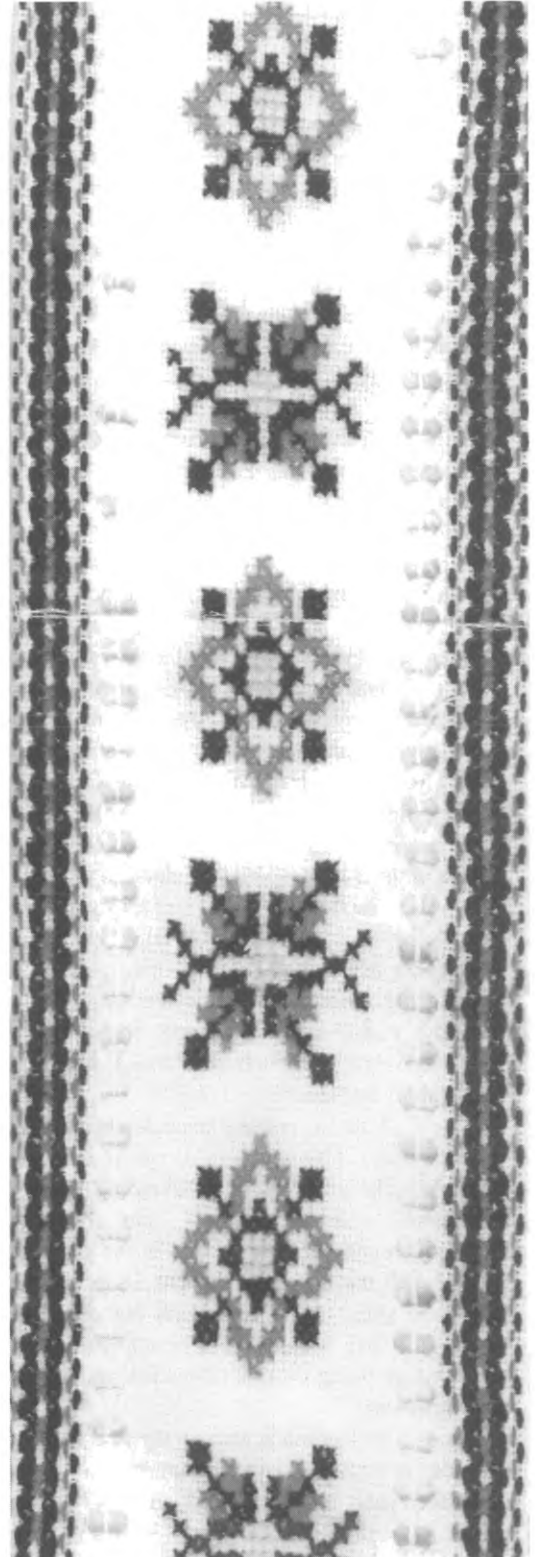
*Our Angel Marta, with bright blue eyes like shining stars, was, with all her
heart, devoted to her family and all people.
She was a generous and wonderful human being.*

Her tragic death on January 11, 1997 left her family in inexplicable pain.

*Our memories about our lovely and unforgettable Marta will be with us
forever and ever, and the pain deep in our hearts will be endless.*

In memory of my daughter, Marta Anna Procinsky Flannery.

-- Mother

UNWLA BRANCH 106 PARTICIPATES IN WETHERSFIELD, CONNECTICUT CULTURAL FESTIVAL

by MELANIE KUZMA

In the heart of the Connecticut River Valley lies the "Most Ancient Town", Wethersfield. Only a stone's throw (four miles south, to be exact) from Hartford, the capital of the Constitution State, Wethersfield was founded in 1633 by John Oldham, who was somewhat of a rogue. Having been driven out of the Massachusetts Plymouth Colony for pulling a knife on one of his compatriots, Oldham, after a few years of wandering, mended his nasty ways and helped create Wethersfield as a much less pious town than Puritan settlements to the north. Named after a castrated sheep, a wether, Wethersfield developed as an agricultural community. The rich river soil was deep, well drained, piling up for a millennium under a prehistoric lake that once lay above it. The expansive fields along the Connecticut River produced luscious vegetables and grains, but the most abundant crop was the world-famous Wethersfield Red Onion. In those days, some say, you could smell the town before you could see it and outsiders referred to it as "Oniontown". The red brick Congregational Church is even known as "the church that onions built". Local seed companies sprouted up in later years and Wethersfield became the headquarters for the young country's sowers.

The Connecticut River forms a natural curve right at the end of Main Street, the Wethersfield Cove, which provided a splendid harbor. Since navigation northward in the 17th century was virtually impossible, Wethersfield became the main port on the Connecticut River. Ships from the West Indies came up from Long Island Sound; traders and sea captains built homes, stately and tall with look-out towers which provided a view of the river. Women and children were known to anxiously await the return of the seafarers and the wondrous wares they would bring to town. Most of the buildings still stand, the oldest being the George Hubbard, Sr. House (1637) and the 1692 Butloph-Williams House, with its hewn overhangs. However, the real treasure is the chestnut-stained gambrel-roofed Webb-Deane-Stevens Home where Washington and Rochambeau met to discuss strategy before their victory over the British at Yorktown.

Wethersfield has expanded westward and southward over the past hundred years. Progress has not eluded the town, although the historic district

remains intact with 1,100 buildings within a two-square-mile area. The red onion is no longer the main crop. We are told that a blight during the Civil War wiped it out. However, two of the original vegetable farms and two seed companies are still in operation, some under the direction of the descendants of the original owners. Wethersfield is now a town of 27,000 inhabitants, many of whom moved here from Hartford during the migrations to the suburbs in the 60s, 70s and 80s. Among the many Irish, Italians, Greeks and other nationalities are over one hundred Ukrainian families who have found this friendly town a perfect place to live, since our churches (Orthodox and Catholic) and the Ukrainian National Home are located nearby in the south end of Hartford. The school system is excellent and our children are close to their Ukrainian activities: Ridna Shkola, SUM, Plast, etc.

The Wethersfield Historical Society has always been a very active group, and in 1997, this body, together with the town council, planned a most extensive Cultural Celebration which included historical reenactments of George Washington's three visits to the area, Civil War battles, parades, and a concert by the Fife and Drum Corp. The three day festivities were to be finalized by international dance and choral concerts, and a food and crafts fair at the local high school. All ethnic groups were invited; Hartford's UNWLA Branch 106 accepted the challenge to represent the Ukrainian community.

Several weeks prior to the event, we held a strategy meeting to decide what to do and divided the work among as many volunteers as possible. As is often the case, fewer than half of our 29 members were able to spare the time, but the festival committee had been advised of our participation and booths had been set aside for us. We could not give up.

On a lovely Friday afternoon in May, three of us brought bags and boxes full of our most cherished Ukrainian artifacts, some borrowed, to the high school gym and set up a display. There were intricate embroideries, carved and inlaid wooden plates and jewelry boxes, a candlestick, a cross, ceramics, and, of course, pysanky. At one end of the table were colorfully illustrated books about Ukraine which visitors could peruse. On an easel nearby we placed a

Ukrainian Arts and Crafts Display at the Wethersfield Cultural Celebration. Left to right: Luba Kinach (President of UNWLA Branch 106), Lesia Szewczuk, Alexander Pryshlak (Coordinator), Anya Szewczuk, Valentina Chudowsky, Nadia Hafikowycz.

large map and photographs of some principal Ukrainian cities. A large UKRAINE sign and two blue and yellow flags identified our booth which was uncluttered and tastefully artistic. Having been assured that the gymnasium would be locked up for the night and that our treasures were safe, we left for home to get ready for the next day's food fair.

On Saturday afternoon, we drove up to the entrance of the school cafeteria and began unloading large pots and pans with 30 dozen varenyky, 150 holubtsi and 12 quarts of borshch. There were also a variety of sweet concoctions that only good Ukrainian "hospodyni" can produce. A few of the husbands, after a lot of pleading and promises that this would be the very last time, came along to help. While we were busy setting up the large chafing pans (borrowed from a caterer friend) and starting the heating process, there was a commotion at the cafeteria entrance. Huge vans and trucks had arrived, displaying colorful signs: Polonia Restaurant, Amici's Italian Bakery, Greek Specialties and others. Large coolers, display cases and racks upon racks of trays were wheeled in and set up in strategic parts of the cafeteria. "Oy Hospode!" we gasped. "With all of this, who is going to be interested in what little we have to offer?" A little intimidated, but undeterred, we decided the show must go on.

Meanwhile, two of our lady volunteers, dressed in embroidered blouses and smiling pleasantly, were manning the artistic display in the gym. Anya, the sixteen year old daughter of one of our members presented a striking picture in her costume from the Poltava region and distributed leaflets providing information about Ukraine and about the display items.

The heavy rain did not seem to deter anyone; visitors, some from the neighboring states of Massachusetts, Rhode Island and New York, crowded around the tables.

When the cafeteria doors opened at 4 p.m., there was no end to the number of hungry people coming through. Our food booth, was the first one at the entrance, decked out in embroidered scarfs and staffed by ladies in crisp embroidered blouses. But people just looked, smiled politely, and walked away, enticed by the big flashy displays of the other booths. A few Ukrainians came to buy and little by little others stopped, looked, began asking questions about the ingredients and bought a few samples. We learned quickly that whoever said "word of mouth is the best advertisement" was right. In no time at all, long lines formed around our booth and we didn't have enough hands to dole out the hot foods and pastries. While we served, we fielded questions and comments. "What did you put in these varenyky? They look like pierogis, but they taste so much better" or "Let me have another cup of that red soup. I've never tasted anything like it" or "I'll take a couple of these cabbage rolls home to my wife. They're great." The medyanyk, plum filled cake, Vienna squares and other goodies disappeared. Within a frantic three hours all our supplies were gone and people were walking away in disappointment. In spite of our throbbing feet and aching backs we were a happy group. Cleaning up, we thought ahead to "next time", vowing to get more volunteers and to prepare at least twice as much food. The satisfaction we had derived and the good will we created, not to mention the nifty bundle stashed away in our bank account, were well worth all the effort.

НАШЕ ХАРЧУВАННЯ

Почалося літо і господині знову мусять пристосувати куховарення до погоди. Подаємо декілька приписів.

МУС З ЛОСОСЯ (НА 6 ОСІБ)

- 2 3-унцові пачечки цитринової желатини (lemon gelatin)**
- 2 горнятка окропу**
- 1 горнятко холодної води**
- 3 ложки цитринового соку**
- 1 15-унцова банька червоного або рожевого лосося (salmon)**
- 3/4 горнятка майонезу без товщу**
- 2 ложки дрібно нарізаної цибулі**
- 1 1/2 ложки сухого кропу**

Розпустити в окропі желатину. Додати холодної води і цитринового соку. Змішати лосось з майонезом, цибулею, сухим кропом і додати до желатини. Вкласти до посуду у формі риби або форми (8x4) до печення хліба. Охолоджувати в холодильнику щонайменше 5 годин.

Подаючи, перекинути на відповідний посуд, прибрати галузками свіжого кропу і кружальцями свіжого огірка або цитрини.

САЛАТА З КАРТОПЛІ ТА КВАСНОЇ СМЕТАНИ (НА 8 ОСІБ)

- 1 1/2 горнятка квасної сметани**
- 1/4 горнятка яблучного оцту**
- 1/4 горнятка молока**
- 1 пачечка італійської порошкової приправи до салат**
- 6 горняток свіжозвареної, гарячої, нарізаної кубиками або кружальцями, картоплі**
- 2 яйця, зварені на твердо, посічені**
- 1/2 горнятка дрібно нарізаної селери**
- 1 ложка дуже дрібно нарізаної цибулі**

Змішати сметану, оцет, молоко, і порошкову приправу. Вкласти картоплю, цибулю, яйця, селеру до миски, додати приправу і змішати, щоб приправа все добре покрила. Салату можна подавати теплою або зимною.

САЛАТА З ПОМАРАНЧІ І МОРКВИ

- 2 4- унцові пачечки помаранчевої желатини**
- 2 горнятка окропу**
- 1 1/2 горнятка холодної води**
- 1 ложка цитринового соку**
- 3 помаранчі, без шкурки, поділені частинками**
- 1/2 горнятка втертої моркви**
- 3 ложки нарізаної зеленої цибульки**

Розпустити желатину в окропі. Додати холодної води і цитринового соку. Влити 3/4 горнятка до форми з діркою (вмістимості 6 горняток).

Охолоджувати в холодильнику одну годину. Накласти декілька помаранчевих частинок на застиглу желатину, полити ще желатиною (1/2 горнятка) і знову охолодити. Охолодити решту желатини. Нарізати

помаранчі, які залишилися і вкласти разом з морквою та зеленою цибулькою до желатини. Ложкою накласти до форми. Охолоджувати щонайменше 4 години. Перекинути на відповідну тарілку і прибрати зеленою салатою, стружками моркви, і посередині — нарізану зелену цибульку.

ЛІТНІЙ НЕПЕЧЕНИЙ КОРЖ

- 38 ванільових тістечок (vanilla waffers)**
- 1/3 горнятка маргарини або стопленого масла**
- 2 3-унцові пачечки помаранчевої желатини**
- 1 1/2 горнятка окропу**
- 3/4 горнятка холодної води**
- 1 3-унцова пачечка ванільового пудингу**
- 1 горнятко зимного молока**
- 1/2 горнятка збитого готового крему (cool whip)**
- 1 1/2 горнятка нарізаних овочів або цілих ягід**

Покришити тістечка і змішати зі стопленим маслом або маргариною. Виложити на дно 9-інчової форми на "пай".

Розпустити желатину в окропі і додати холодної води. Приготувати пудинг згідно з інструкцією, вживаючи молоко і розпущену желатину (1 горнятко). Додати вбитий крем (cool whip) і накласти на приготований спід. Застудити. Теж застудити решту желатини, щоб троху згухла (30 хвилин). Накласти овочі чи ягоди на простилий крем. Уважно ложкою позаливати желатиною овочі. Застуджувати найменше 4 години.

КОРЖ З РІККОТА СИРУ, КІВІ І МАЛИНОВОЮ ПІДЛИВОЮ

- 1/3 горнятка муки (борошна)**
- 1/3 горнятка брунатного цукру**
- 3 ложки масла**
- 1 горнятко кокосових стружок**
- 1/2 горнятка січених горіхів**
- 2 горнятка риккота сиру (Ricotta)**
- 1/2 горнятка цукрової мучки**
- 1 ложечка ванільового екстракту і 1 ложечка втертої шкурки зеленої цитрини (Lime)**
- 1 ківі**

Змішати муку з брунатним цукром, додаючи масло. Місити ножем, щоб мало вигляд грубої тертої булки, додати кокосові стружки та горіхи. Накласти на дно 10-інчової форми на "пай".

Пекти в печі, нагрітій до 350°, 15 хвилин. Вийнявши з печі остудити.

Змішати рикотта сир з цукровою мучкою, ваніллю і шкуркою зеленої цитрини в електричному змішувачі (blender) або F.P. на суцільну масу. Накласти масу на приготований спід коржа.

Вкласти до холодильника на 1 годину.

Перед подаванням збити в електричному змішувачі малини для підливи. Накласти нарізані кружечками ківі на середину коржа. Полити частиною підливи, а решту подати окремо.

ДОПИСИ ОКРУГ І ВІДДІЛІВ

З'ЇЗД ОКРУГИ ПІВНІЧНИЙ НЬЮ-ЙОРК

У неділю 3-го травня 1998 р. Округа Північний Нью-Йорк відбула свій запланований з'їзд в приміщенні готелю Шенон.

З'їзд відкрила голова Округи, Марта Стасюк. Після ствердження Верифікаційною комісією правосильності з'їзду, вибрано президію у складі: Стефанія Вовкович — голова, Наталія Сантарсієро — секретарка. Головну Управу репрезентувала перша заступниця голови Ольга Тритяк.

У своєму слові О. Тритяк передала привіт від Головної управи, а також повідомила про вислід конкурсу "Природа і ми". Вона, зокрема, звернула увагу на надіслані твори з України в яких спостерігається позитивна настанова і усвідомлення відповідальності молоді за збереження довкілля. З цієї нагоди на видання книжечки творів конкурсу Марія Костів вручила 100.00 дол. від 47-го Відділу.

Ділові наради залишили учасників підбадьореними і надихнули всіх новим запалом ві-

стю про те, що 68-ий Відділ в Сиракузах відновився і активно включається до праці.

З'їзд вибрав нову управу у складі: голова — Марта Стасюк, заступниця голови — Марія Крамарчук, протоколярна секретарка — Надія Бергенсток, кореспонденційна секретарка — Марта Стасюк, скарбник — Наталія Сантарсієро, хронікар — Зіннія Джус-Де Боле.

Референтки: зв'язків — Лідія Джус, музейно-мистецька — Надія Трач, суспільної опіки і стипендій — Тетяна Шутер, пресова — Дора Сторожинська, вільні члени — Стефанія Вовкович, Ліда Стасюк, Стефанія Осадца, Марія Лилак.

Контрольна Комісія: голова — д-р Уляна Лоза, члени — Марія Костів, Уляна Баб'юк, Ірена Грасман, Марія Пашковська.

Дора Сторожинська,
пресова референтка.

З'ЇЗД ОКРУГИ НЬЮ-ДЖЕРЗІ

З'їзд СУА Округи Нью-Джерзі відбувся 2 травня 1998 р. у приміщенні Української католицької школи св. Івана Христителя у Ньюарку, Н.Дж.

Наради відкрила молитвою СУА голова Округи Марія Полянська, вшановуючи однохвилинною мовчанкою померлих союзянок і передала дальше ведення з'їзду голові президії Олені Мельничук, яка прочитала порядок нарад після проголошення Верифікаційної та Номінаційної комісій. Протоколювала Олена Бобиліак.

Вибрано Комісію ухвал та Комісію для перевірки протоколу з попереднього з'їзду.

Про діяльність Округи за попередню каденцію звітували: секретарка, скарбник, референтки — організаційна, культурно-освітня, імпрезова, зв'язків, музейно-мистецька, виховна, суспільної опіки, стипендій, пресова та голова Округи.

Звіти віддзеркалили пророблену взірцеву та багатогранну працю Округи і Відділів під кожним аспектом.

Округа охоплює 11 Відділів і разом з вільними членками нараховує 276 осіб. Фінансовий звіт прочитала скарбник. Організаційна референтка разом із головою робили всі можливі старання і загоди для приєднання нових членок. Суспільна опіка висилала різноплянову допомогу для глухонімих дітей в Україні а також потребуючим у Польщі, Бразилії і Німеччині. Завдяки жертвен-

ности добродіїв та Відділів Округи, в 1997 р. Стипендійна Акція СУА приділила 218 стипендій на суму 86,899.00 дол.

За звітний період Округа відбула 5 сходин. Святкування "День союзянки" відбулося над морем при участі голови СУА Анни Кравчук, яка поділилася своїми враженнями про участь у жіночій конференції в Бейджінгу (Китай) та зустрічі з Президентом Б. Клінтоном і Л. Кучмою та колишнім Президентом України Л. Кравчуком.

Голова і членки Округи брали участь у конференціях, ювілеях, громадських зустрічах з видатними особами України і Америки та інших імпрезах нашої і інших Округ.

На пропозицію референтури зв'язків (Б. Ольшанівська) внесено резолюцію до Сенату з нагоди 12-ої річниці Чорнобильської катастрофи та вислано листи до Першої Леді — Гіларі Клінтон і губернатора стейту Нью-Джерзі К. Вітман про введення у шкільну програму навчання про "Великий голод". Також внесено протест до телевізійної компанії з приводу дезінформації про Україну.

Зв'язки зі Союзом Українок в Україні підтримують 65-ий, 70-ий і 92-ий Відділи.

69 членок Округи є членами Українського Музею в Нью-Йорку. На будову цього Музею було переслано 2.650 дол.

Після дискусій і прийняття звітів уступаючої Управи, виступила представник Головної управи СУА Софія Геврик і теплими словами привітала з'їзд від голови СУА Анни Кравчук і від себе особисто. Вона звернула увагу на вагомість існування такої жіночої організації як СУА, яка дбає про виховання національно свідомого покоління, про збагачення і охорону культурно-мистецьких надбань, розвиває хари-тативну працю для допомоги хворим і потре-буючим в Україні і діаспорі.

Після короткого полуденку та звіту Номінаційної комісії приступили до виборів нової управи і Контрольної комісії.

Новообрана управа Округу на 1998-99 рр.: Марія Полянська — голова, Ярослава Мулик — заступниця голови, Олена Мельничук — протоколярна секретарка, Ольга Буртик — кореспондентка, Ліда Крамарчук — скарбник.

Референтки: Катерина Воловодюк — суспільної опіки, Таня Рішко — виховна, Марія Юркевич — пресова, Люба Більовщук — стипендій, Божена Ольшанівська — зв'язків, Уляна Кобзар — культосвітня і імпрезова, Ольга Гнатейко — музейно-мистецька.

Контрольна комісія: Олена Бобиляк, Надія Бігун і Марія Бакалець.

Номінаційна комісія: Уляна Тимкевич, Олена Мельничук і Надія Бігун.

Переобрана голова Марія Полянська подякувала за довір'я і попросила нову управу до

дальшої активної співпраці. Схвалено бюджет на наступну каденцію. Грамоти Почесного Головства Округу Нью Джерзі одержали: Надія Бігун, Тетяна Рішко, Лідія Гладка, Ольга Тритяк і Ольга Гнатейко. Надано Почесне членство Олені Мельничук.

У прийнятих ухвалах подано: підготовки до XXV Конвенції СУА, яка відбудеться у 1999-му році в Чикаго; необхідність нав'язання контакту з 4-ою хвилею іміграції зі закликом вступати у членки СУА; щомісячно скликати сходи відділів і Округу; заохочувати громадськість і членок СУА ставати членами Українського Музею в Нью-Йорку, подавати до Округу копії спростувань на дезінформації про Україну; звернутися до редакції "Нашого Життя", щоби частіше поміщували статті про працю СУА; підтримати протести жіночих світових організацій проти торгівлі жінками зі Східної Європи, зокрема, з України; впровадити календар імпрез; працювати над заснуванням нових відділів і світличок та піднести вкладки відділів до Округу.

Наради закінчено відспіванням гімну СУА.

Після з'їзду влаштовано організаційну конференцію для визначення способів приєднання нових членів, яку провела Ольга Гнатейко.

Співдоповідачами були: Н. Канюка, І. Мжиглоцька, М. Бонана, О. Мельничук, Л. Шкамбара.

Марія Юркевич,

пресова референтка Округної управи.

ВЕЛИКОДНІЙ БАЗАР

Історія українського народу пов'язана різними традиціями, які стараємося затримати і передати молодому поколінню, для збереження нашої культури. Це завдання також взяв на себе 73-ій Відділ СУА у Бріджпорті, Кт., і тому 5 квітня цього року в церковній залі Української католицької церкви Покрови Пресвятої Богородиці, союзнянки влаштували великодній базар та показ писання писанок.

Необхідно відзначити, що Рома Гайда, культурно-освітня референтка Відділу, вміло і прекрасно з допомогою союзниць оздобила залу та приготувала для базару столи. Відвідувачі мали нагоду познайомитися з різними товарами, пов'язаними з великодніми святами.

Гарний успіх мав показ "Великоднього кошика". Дотримуючись традиції, в кошику красувалася великодня паска, писанки, м'ясні продукти та інше. Була виставлена кераміка, вишивки, писанки. Були також книги з інструкціями як писати писанки та писальця, віск, фарби і т. п. до писання їх. Наші писанкарки Ірина Демків-Орман та Ольга Папроцька чудово виконали своє завдання.

Сьогодні пишуть писанки не тільки жінки,

Великодній кошик. Easter basket

але й діти, а інколи й чоловіки. Це добра ознака, бо, як каже легенда, кінець світу настане тоді, коли перестанеться писати писанки.

За столами ввічливо вітали гостей союзнянки у чудових вишиваних блюзочках, відповідали на запитання, давали різні інформації.

Координатором всієї праці була голова Відділу Стефанія Гавриляк.

О. С.

ПРОСФОРА 1-ГО ВІДДІЛУ СУА В НЬЮ-ЙОРКУ

*Членки 1-го Відділу СУА. Перший ряд, ліворуч: Д. Грабашин, С. Семущак. Другий ряд, ліворуч: С. Лопух, Г. Серант, Г. Касіян, К. Папуга, Д. Івашко, Л. Мальована, Л. Магун, О. Лопецька, Г. Бригадир, С. Вацик, Г. Гаврилів, М. Свідрук, Є. Гарайда.
Members of Branch 1.*

Кожного року 1-ий Відділ СУА відзначає свято Різдва Христового родинною імпрезою "Просфорою". У неділю 25 січня 1998 року традиційну зустріч відкрила Почесна голова 1-го Відділу Лідія Магун, пригадавши, що це вже 73-й рік існування 1-го Відділу СУА, який не сповільнює своєї діяльності. Привітала голову Окружної управи Олександрю Кіршак, Почесну голову 1-го Відділу Лесю Гой з чоловіком, членок 1-го Відділу з їхніми родинами, а особливо шановних, дорогих гостей: Лицарів Св. Григорія капітана Сір Гаррі Полчі і д-ра Івана Серанта, Стефанію Серант, Наталію Чуму, колишню голову Окружної управи Оксану Щурову, членок з інших відділів та всіх гостей. Коротким словом згадала про значення свята Різдва Христового і побажала всім щасливого Нового Року. Відтак, засвітила три символічні свічки. Перша свічка — за героїв і героїнь, завдяки яким вписано багато визначних дат до історії нашого народу.

Друга свічка — в пам'ять союзниць — членок Головної і Окружних управ та відділів, які трудилися для добра нашої організації і відійшли у вічність в минулому році.

Третя свічка — за здоров'я і успіхи членок 1-го Відділу СУА та усіх членок і союзниць в Україні, щоб наша праця тут, а їхня в Україні, була успішною.

Всі присутні заспівали "Бог Предвічний" і голова Відділу Лідія Магун передала ведення мистецької програми культурно-освітній референтці Іванні Мачай, яка пригадала важливість і

багатство різдвяних звичаїв нашого народу. Лариса Гурін віддеклямувала вірш Лідії Магун "Різдвяні свята", а Мелася Гурін — вірш "Різдво" і заспівала коляду "Хто там по дорозі йде до Вифлеєму". Наші найменші декляматори виконали: Адя Магун — "Благословенна зірка ясна", Максим Магун — "У Вифлеємі", і разом "Новорічні вітшування", за що були нагороджені рясними оплесками.

Присутні поділилися просфорою і щирими побажаннями та приступили до святкової вечері. Вечер'ю супроводжувала різдвяна сценка, яку виконували членки Відділу. Господинею сценки була Ганя Серант, сусідкою — Стефанія Семущак, Маланкою — Дарія Івашко, Василем — Люба Мальована. Колядники: Катруся Папуга, Соня Вацик, Єва Гарайда, Оріся Лопецька, Марія Свідрук, Стефанія Лопух, Ганя Гаврилів, Ганя Бригадир, Дана Грабашин, Галина Касіян.

Підготувала сценку Стефанія Лопух.

На закінчення Ганя Серант вітшувала та провела збірку "Коляда".

При каві, голова Окружної Управи Олександра Кіршак побажала всім щасливого Нового Року і підкреслила, що 1-ий Відділ не тільки за числом перший, а й є першим у праці. 8 членок Відділу є членами Окружної управи і виконують велику роботу.

Доктор Серант, як голова Спортивного клубу та громадський діяч, висловив признання Відділові за корисну працю і побажав дальших успіхів.

Лідія Магун відчитала святкові побажання від

єпископа Василя Лостена, Наукового Товариства ім. Т. Шевченка, Центру відродження національної культури міста Миколаєва, від нашої "бабусі" сестри Єремії з Тернополя і від союзанки, яка тепер проживає на Флориді.

У прибранні залі і підготовці зустрічі допомагали Ганя Єрант, Стефанія Гуменюк, Лідія Магун, Стефанія Семущак та Ірина Старосольська. Гостиною займалися господарчі референтки Ольга Кузьмин, Дуня Криль, Мера Касіян, Ірина Старосольська, Параня Сусь. Голова Відділу Лідія

Магун зложила щире подяку Спортовому клубові за можливість проведення "Просфори" у їхньому гостинному приміщенні, членкам — за приготування різдвяних страв і печива, господарчим, виконавцям мистецької програми (особливо найменшим), і всім присутнім за участь та щедру "Коляду" з побажаннями зустрічатися здоровими на наступній "Просфорі" найстаршого, 1-го Відділу Союзу Українок Америки.

Дарія Івашко,
пресова референтка.

ТРАДИЦІЙНИЙ ОСЕЛЕДЕЦЬ 76-ГО ВІДДІЛУ СУА

*Ансамбль "Джерело". При мікрофоні С. Оглаб'як, голова 76-го Відділу.
Ensamble "Dzerelo". At the microphone S. Ohlabyak. Branch 76 President.*

У неділю, 15 березня, 76-ий Відділ СУА ім. Наталії Кобринської влаштував у залі осередку Св. Йосафата "Традиційний оселедець". Погода була гарна і багато гостей прибуло на нашу імпрезу. Ми стараємося зберегти ту традицію, яку привезли зі собою з України, з нашого передвоєнного Львова. Звичайно наші гості чекають на добірну програму і добру перекуску з оселедця та інших присмаків.

Цього року нашими гостями був ансамбль "Джерело" з України, який тепер перебуває у Чикаго.

Свято відкрила голова Відділу Стефа Оглаб'як. Вона привітала присутніх, які численно зібралися, щоб приємно провести час та допомогти нашій праці для добра громади та допомоги Україні. Якраз цього року припадає 35-ліття нашого Відділу. Це є довгий час гармонійної співпраці. Відділ опікується дитячим садочком, має двох стипендіатів (у Бразилії і Римі) та підтримує школи і музей СУА, допомагає потребуючим в Україні та Бразилії, опікується хворими людьми похилого віку, бере участь у житті громади.

Наші гості з Чикаго — це заслужені артисти і лавреати, які в Україні нагороджені різними

преміями. Богдан Кисіль з дружиною Наталею закінчили в Україні консерваторію. Музичну освіту мають також Ігор Хитрий і Я. Мінґас — литовець, який володіє українською мовою, полюбив нашу музику і пісню, та грає на багатьох інструментах. У їхню програму входили улюблені пісні про Київ, Хрещатик, народні ліричні пісні, які є популярні в Україні.

У перерві виступив Володимир Дигдало, який дуже вміло прочитав "Гриця Зазулю". В. Дигдало пригадав присутнім невмирущого мистця пензля і слова Едварда Козака. Він прочитав гумореску про піст із "Лиса Микити". Присутні рясними оплесками нагороджували виступаючих.

Голова подякувала виконавцям програми. Вона запросила всіх до буфету, де головним приємством був маринований оселедець. Було також традиційне солодке печиво з кавою, яке приготували членки нашого Відділу.

Голові й членкам Відділу щира подяка за велику працю в організації та проведенні свята.

Марта Василькевич,
секретарка 76-го Відділу СУА.

ХАЙ ЩАСТИТЬ ВАМ!

У гарно прикрашеній кімнаті домівки, 3 січня 1998 р. зібралися союзнянки 66-го Відділу СУА в Нью-Гейвен, попрощати Ірену Телюк, яка зі своїм чоловіком переїхала на нове місце проживання в "Золотій осені", Кергонксон, Н.Й.

У нашому Відділі Ірена була музейною референткою. Вона постійно заохочувала союзнянок

стати членами Музею, бо це установа, в якій зберігається культура і мистецтво нашої Батьківщини.

Ірена дуже обов'язкова, привітна, милої вдачі, завжди готова до співпраці.

Ми, членки 66-го Відділу, бажаємо родині Телюків радості і добра на новому місці побуту у прекрасній гірській околиці.

Лідія Фіцалович,
культурно-освітня референтка.

УСПІХИ НАШИХ ЧЛЕНОК

НАМ ПИШУТЬ

24-ий Відділ СУА "Дочки України".

Елизабет. Нью-Джерзі.

22.V.98

Вельмишановна пані редактор!

В кожному числі журналу "Наше Життя" є поміщені посмертні згадки про членок СУА. Я пропоную додати оптимістичну рубрику щось на зразок — досягнення чи успіхи наших членок.

В надії, що апробуєте мою пропозицію, надсилаю Вам наступний допис.

З пошаною Олена Мельник, голова 24-го Відділу.

24-ИЙ ВІДДІЛ СУА В ЕЛИЗАБЕТІ, Н.ДЖ.

Нещодавно ми, членки 24-го Відділу СУА, довідалися, як кажуть "околожною дорогою", що одній з наших членок було признано знаменне відзначення. Цитую вислів з листа надісланого секретаріатом освітнього центру Архідієцезії Ньюарку до директорки католицької школи сестри Клев: "Гратулюємо, бо ж є причина для святкування школі ім. св. Агнес в Кларку. Стежачи за номінацією найкращих вчителів Архідієцезією Ньюарку, пані Марія Бокало, член вашого факультету, була вибрана однією із видатних вчителів року 1998".

Дорога Марійко! Й ми, твої подруги союзнянки, вітаємо, гордимся тобою, радіємо твоєму успіхові, бажаємо й на дальше ще більших досягнень у нелегкій вчительській праці! Замість китиці квітів та шоколядок складаємо в твою честь 100.00 дол. на Стипендійну Акцію СУА.

Членки 24-го Відділу СУА.

Марія Бокало довгі роки є членкою СУА. Спершу членкою 45-го Відділу в Елизабет, де займала різні пости в тому числі й голови, а згодом, коли 45-ий Відділ об'єднався з 24-им — знову

активно включилася у діяльність цього Відділу, будучи в різних роках чи скарбником, чи секретаркою, імпрезовою референткою, чи головою — одним словом, ніколи не відмовлялася від будь-якої праці.

Маючи товариську, соняшну вдачу нам всім легко співпрацюється з нею, тим більше, що вона підтримує всі почини Відділу. Хочу теж зазначити, що впродовж довгих років Марійка була вчителькою католицької школи при церкві св. Володимира в Елизабет (поки ця школа існувала), вчителькою школи українознавства в Елизабет а згодом в Ньюарку. Рівночасно Марійка вже довгі роки влітку очолює табір для молоді спортивного товариства "Січ" на оселі "Верховина" в Глен Спей. Знавцям і шанувальникам трипільської кераміки є знані також мистецькі керамічні вироби Марійки Бокало.

Отже, нам, членкам 24-го Відділу СУА в Елизабет, є ким гордитися разом із Освітнім центром Ньюаркської Архідієцезії.

Олена Мельничук,
голова 24-го Відділу СУА.

Присяднемося до привітань і найкращих побажань Марії Бокало! Дякуємо голові Відділу за приємну новину.

Радо продовжуватимемо рубрику!

Ред

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ВІДДІЛІВ

1-ий ВІДДІЛ СУА В НЬЮ-ЙОРКУ, Н.Й.

Загальні збори 1-го Відділу СУА в Нью-Йорку відбулися 13 грудня 1997 р.

Головою зборів вибрано Стефанію Семущак, секретаркою — Лесю Гой. Окружну управу репрезентувала її голова Олександра Кіршак.

Управу на 1998 рік вибрано в такому складі: Лідія Магун — голова, Леся Гой — заступниця голови, Стефанія Семущак — протоколярна секретарка, Ганя Сєрант — кореспонденційна секретарка, Стефанія Гумєнюк — скарбник.

Реферетки: організаційні — Дарія Чижик і Люба Мальована, суспільної опіки — Соня Вацик і Дарія Рекуча, культурно-освітні — Іванна Мачай і Наталія Мітрінга, імпрезові — Дарія Мудра і Стефанія Лопух, пресові — Мар'яна Задоянна і Дарія Івашко, виховна — Марія Федірко, мистецько-музейні — Анна Натина і Віра Шуль, зв'язків — Мира Мандзюк, стипендій — Романа Раковська, фестивалю — Катруся Папуга, Орися Лопецька, Параскевія Сусь, господарські — Ольга Кузьмин, Марія Касен, Ірина Старосольська, Параскевія Сирко.

Контрольна комісія: Марія Мотиль — голова, Євгенія Вацик, Люба Ярема, Євдокія Кріль, Єва Гарайда — членки.

Лідія Магун,
голова 1-го Відділу СУА.

10-ий ВІДДІЛ СУА ІМ. Л. УКРАЇНКИ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Загальні збори 10-го Відділу СУА у Філядельфії відбулися 10 лютого 1998 р. Окружну управу репрезентували Марія Раковська і Тамара Рац.

Нову управу вибрано в такому складі: Теодозія Гарасевич — голова, Галина Гомзяк — заступниця голови, Анна Заброцька — секретарка, Галина Утриско — скарбник.

Реферетки: Ірена Козак — культурно-освітня, Наталія Мацьків — організаційна, Євгенія Харків — імпрезова і мистецька, Анна Кос — пресова, Анна Вомпель і Анна Матковська — господарські, Софія Косик і Іванна Возна — суспільної опіки, Іванна Возна, Софія Коморовська і Анна Кос — Контрольна комісія.

Анна Кос,
пресова референтка.

17-ий ВІДДІЛ СУА ІМ. ОЛЕНИ ТЕЛІГИ

Річні загальні збори 17-го Відділу ім. Олени Теліги в Маямі, Фл., відбулися 11 січня ц. р.

Головою президії була Ірина Трач, секретаркою — Люба Маринюк.

Управу Відділу на 1998-ий рік вибрано в такому складі: Мирослава Тершаковець — голова, Єва Лужняк — заступниця голови, Лідія Гладка — секретарка, Соня Серна — скарбник.

Реферетки: організаційна — Люся Венгльовська, імпрезова — Ірина Ракуш, господарська — Марія Венгльовська, пресова й музейна — Лідія Гладка.

Контрольна комісія: Іванна Бліхарська, Ольга Бульба.

Люба Маринюк.

27-ий ВІДДІЛ СУА У ПІТСБУРГУ, ПА.

Річні збори 27-го Відділу ім. Ольги Басараб відбулися першого лютого ц. р. у залі церкви Пресвятої Трійці в Карнегі, Па.

Новообрана управа на 1998 р.: голова — Люба Глутковська, заступниця голови — Анна Конецька, секретар — Любомира Йолдас, скарбник — Ярослава Комічак.

Реферетки: Марійка Стародуб — організаційна, Любомира Йолдас — культурно-освітня, Ярослава Комічак — фінансова, Оксана Нейбор — музейно-мистецька, Анна Конецька — виховна, Ярослава Комічак — суспільної опіки, Іванна Старощак — пресова, Люба Глутковська — імпрезова.

Контрольна комісія — Ольга Монастирська.

Новообрана управа накреслила план праці на 1998 рік.

Іванна Старощак,
пресова референтка.

64-ий ВІДДІЛ СУА В НЬЮ-ЙОРКУ

Загальні збори 64-го Відділу СУА відбулися 3-го травня 1998 р. На зборах була присутня голова Окружної управи Олександра Кіршак. Президію зборів очолила Дарія Костів, секретарювала Оксана Кузишин.

Управу вибрано в такому складі: Христя Навроцька — голова, Дарія Костів — заступниця голови, Люба Прокоп — секретарка, Ярослава Рубель — скарбник.

Реферетки: Оксана Лиховид — організаційна, Уляна Старосольська — культурно-освітня, Любомира Артимішин — мистецька, Софія Салдан — музейна, Христя Навроцька — пресова, Галина Ціґаш — суспільної опіки і стипендій, Василина Дмитрик — господарська, Люба Прокоп — імпрезова.

Вільна членка управи — Олена Лозова.

Контрольна комісія: Ніна Самокіш — голова, Наталія Білоус, Ірена Комар — члени.

Христя Навроцька,
пресова референтка.

67-ий ВІДДІЛ СУА У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Загальні збори 67-го Відділу СУА у Філядельфії відбулися 13 березня 1998 р. в доміві СУА.

Головою зборів вибрано Оксану Комановську, секретаркою Росю Гарасимович.

Нову управу на 1998 рік вибрано в такому складі: Ліда Бук — голова, Оксана Комановська — перша заступниця голови, Ірина Корчинська — друга заступниця голови, Вікторія Вакуловська — секретар, Дарія Федак — скарбник.

Реферетки: Софія Геврик — імпрезова, Дзвінка Захарчук — пресова, Марія Захаріясевич — суспільної опіки, Марта Росола Штомпіль — музейна, Іванна Луншин — господарська, Ксеня Захарчук — організаційна, Роксоляна Гарасимович — хронікар, Оксана Мандибур — відповідальна на крамничку.

Контрольна комісія: Оксана Мандибур і Оксана Комановська.

Номінаційна комісія: Марія Захаріясевич і Дзвінка Захарчук.

Вікторія Вакуловська.

ПРЕСОВИЙ ФОНД ЖУРНАЛУ “НАШЕ ЖИТТЯ” (ПОЖЕРТВИ ЗА КВІТЕНЬ)

У пам'ять **бл. п. Володимира Кучера**, замість квітів на його могилу, складаю **50.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу “Наше Життя”. Дружині і дітям покійного висловлюю найщиріші співчуття.

Д-р Марія Балтарович.

Замість квітів на свіжу могилу моєї найдорожчої мами **Галі Яхно-Михайлів** складаю **100.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу “Наше Життя”.

Дарія Михайлів Пончич.

Замість квітів на свіжу могилу моєї дорогої приятельки **Уті Ірени Баб'як-Суської** складаємо **50.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу “Наше Життя”.

Дарія Михайлів Пончич з родиною.

У пам'ять **бл. п. Стели Білобран**, яка відійшла у вічність 17-го грудня 1997 р., складаємо **45.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу “Наше Життя”. Родині покійної висловлюємо наші глибокі співчуття.

Членки 5-го Відділу СУА у Дітройті.

Замість квітів на свіжу могилу нашої членки **бл. п. Іванки Бучак** складаємо **25.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу “Наше Життя”. Чоловікові покійної висловлюємо найщиріші співчуття.

Управа і членки 99-го Відділу СУА, Вортервліт, Н.Й.

У світлу пам'ять Почесної голови СУА **бл. п. Марії Савчак** складаємо **150.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу “Наше Життя”: **50.00 дол.** — Олександра Кіршак, **по 10.00 дол.** — Теодора Бриттан, Ольга Гірна, Ірина Іванчишин, Люба Кожух, Юлія Крися, Марія Лев, Мирослава Миросниченко, Анна Політило, Надія Попель, Анна Стасів. Родині покійної висловлюємо щирі співчуття.

Членки 82-го Відділу СУА, Нью-Йорк.

У пам'ять нашої мами складаємо **50.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу “Наше Життя”.

Дочки Іва Лісікевич і Марта Татарська.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Олега Ратича** складаємо **25.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу “Наше Життя”. Дружині і родині покійного висловлюємо наші найщиріші співчуття.

Віра і Микола Ровенки.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Юліяни Бак-Бойчук**, матері голови Округу Філядельфії Марії Раковської, складаємо на Пресовий Фонд журналу “Наше Життя” **260.00 дол.:** **по 50.00 дол.** — Округа Філядельфія, Марія і Ігор Чижовичі, **по 25.00 дол.** — Петро і Марія Кондрати, Надія Лучанко, Зореслава Мисько, Марта Шиприкевич, **по 20.00 дол.** — Микола Конрад, Тамара Рац, Віра Савчин.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. д-ра Олега Ратича** складаю **50.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу “Наше Життя”.

Євгенія Ратич.

У світлу пам'ять **д-ра Олега Ратича** складаємо **250.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу “Наше Життя”. Дружині покійного д-р Іванні та родині висловлюємо щирі співчуття.

Стефан і Іванна Рожанковські.

Замість квітів на могилу **бл. п. д-ра Олега Ратича** складаємо **25.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу “Наше Життя”. Дорогій Іванці висловлюємо щирі співчуття.

Надія і Ярослав Бігуни.

Замість квітів на могилу **бл. п. д-ра Олега Ратича** складаємо **25.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу “Наше Життя” через 28-ий Відділ СУА. Дружині покійного д-р Іванні та його братові Ростикові з родиною висловлюємо найщиріші співчуття.

Люба та Іван Турянські.

У світлу пам'ять **д-ра Олега Ратича**, чоловіка д-р Іванни Ратич, з якою я працювала і дуже її шаную, складаю **20.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу “Наше Життя”.

Христя Навроцька.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. д-ра Олега Ратича** складаємо **50.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу “Наше Життя”.

Люба Лапичак і Михаїл Лесько.

Замість квітів на могилу **бл. п. д-ра Олега Ратича** складаємо **20.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу “Наше Життя”. Родині висловлюємо наші глибокі співчуття.

О. і І. Буртики.

У світлу пам'ять шкільного товариша і дорогого широкого приятеля **Олега Ратича** складаємо **100.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу “Наше Життя”. Дружині Іванні і родині висловлюємо щиро-сердечні співчуття.

Д-р Михайло і Іванна Яцухи.

У світлу пам'ять **бл. п. Олега Ратича** складаємо **50.00 дол.** на Пресовий Фонд журналу “Наше Життя”, а дорогій Іванні, дружині покійного, висловлюємо найглибші співчуття.

Іванна Мартинець, Мирон і Ліля з родинами.

У світлу пам'ять **бл. п. д-ра Олега Ратича** на Пресовий Фонд журналу “Наше Життя” склали: **250.00 дол.** — Стефан і Іванна Рожанковські; **по 100.00 дол.** — Юрій і Христя Буки, родина Черників, Андрій і Таїса Раки, Юрій і Дарія Ратичі, Єфрем і Дарія Ратичі, Ростислав і Галя Ратичі, Всеволод і Ліда Саленки, д-р Михайло і Іванна Яцухи; **75.00 дол.** — Меланія Банах; **по 50.00 дол.** — Вінсент і Оксана Шандри, Богдан і Ореста Ткачуки, Ярослав Березовський, Данило і Люба Більовщуки, Богдан Котис, Бернард і Анна Кравчуки, Александер і Марія Лесківи, Порфирий і Тамара Панкевичі, Юліяна Павлинська, Юрій і Віра Попелі, Любомир Ратич, Марія Слободян, Соня Слободян, Міка Тарасюк, Александра

Ткач, Ярослав і Марія Томоруги, Василь і Галина Беровці, Петро і Наталка Буняки, Ірена Чайківська, Іван і Наталка Головінські, Ярослав і Ольга Городецькі, Олександра Кіршак, Іванна Мартинець та Мирон і Ліля, Михаїл Лесько і Люба Лапичак, Володимир і Анна Раки, Євгенія Ратич, Володимир і Мирослава Стойки, Phil & Mary Holz; **40.00 дол.** — Олена Бобиляк; **по 25.00 дол.** — Люба Клачко, Ярослав і Надія Бігуни, Віра і Микола Ровенки, Марта Данилюк, Мирон і Марія Гатали, Тит і Софія Геврики, Роман і Христя Лазори, Дарія Оріховська, Богдан і Марія Полянські, Іван і Люба Турянські; **по 20.00 дол.** — Ярослав і Таїсса Турянські, Ірена Кочержук, Дарія О. Будна, Ольга Буртик, Богдан і Рома Федасюки, Ірена

Гронь, Юрій і Софія Лонишини, Христя Навроцька, Ірена Старожитник, Роман і Стефанія Старожитники, Ольга Тритяк, Іван і Ольга Яцишини; **по 15.00 дол.** — Юрій і Оріся Яцусі, Уляна Вовк, Марія Цісик; **по 10.00 дол.** — 65-ий Відділ СУА, Ярослав і Ярослава Букачевські, Ірена Чабан, Наталія Дума, Анна Король, Омеляна Рогожа. **Разом: 3,165.00 дол.**

У першу болочу річницю смерті моєї сесри **бл. п. Ярослави Дядиги** замість квітів на могилу, складаємо **50.00 дол.** на Пресовий фонд журналу "Наше Життя".
Ірина і Петро Щерби.

ДЯКУЄМО НАШИМ ВЕЛИКОДУШНИМ ДОБРОДІЯМ!

ФОНД ЧОРНОБИЛЯ СУА

(ПОЖЕРТВИ ЗА ТРАВЕНЬ 1998 Р.)

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. д-р Любомири Коцура** складаю **100.00 дол.** на Фонд Чорнобиля СУА.
Д-р Ольга Надяк.

Замість квітів на могилу **св. п. Миколи Хоманчука** зложили на Фонд Чорнобиля СУА родина і приятелі через 56-ий Відділ СУА, Норт Порт, Флорида: **100.00 дол.** — сестра Катя Борисенко; **50.00 дол.** — Ярослав Березовський; **по 25.00 дол.** — Надія Мандрусак, д-р Якоб Писарів; **по 20.00 дол.** — Едвард і Гелен Деландрі, Мирон Грам'як, Надія Іванчук, Мирон і Ірена Радзиковичі; **по 15.00 дол.** — Володимир і Ярослава Біляки, Ярослав і Іванна Кліми. **Разом 310.00 дол.**

Замість квітів у пам'ять **бл. п. Іванни Дурбак** зложили через 99-ий Відділ СУА на Фонд Чорнобиля СУА: **по 25.00 дол.** — Alice Verke, Н. В. Верзол, Р. М. Тимчишин, А. А. Підвербецький; **по 20.00 дол.** — 99-ий Відділ СУА, Д. Я. Кушнір, О. Павлів, А. R. Mariani, Jenet O'Brien, Я. J. Read, Ellen Fitzgerald; **по 10.00 дол.** — Б. М. Бережанський, З. Білас, А. Б. Боднар, Джон Віллетіс, Джан Кавола, Марія Комар, К. С. Ксенич, Л. І. Мокій, У. О. Оменцінський, О. Т. Ракочий, Н. Г. Сембрат, Neil Esposito, Dorothy Chaires; **5.00 дол.** — Анастасія Анніс. **Разом 375.00 дол.**

Замість квітів на свіжу могилу протопресвітера **бл. п. Володимира Базилевського** складаємо **50.00 дол.** на Фонд Чорнобиля СУА. Дорогим синові Юрієві і дочці Інні з родинами висловлюємо наші щирі співчуття.
Валентина і Леонід Чудовські.

In memory of **Katyrina Petesz**, mother of our member Maria Korzeniwska, we donate **\$25.00** to the Chornobyl Fund.

Branch 54 - Wilmington, De.

Замість квітів на свіжу могилу дорогої **бл. п. Роми Лапунько** складаємо **20.00 дол.** на Фонд Чорнобиля СУА. Доні Лялі і родині висловлюємо щирі співчуття.
Д-р Богдан і Єлисавета Казимири.

Згідно з бажанням родини покійної **д-р Зеновії Сохор-Перрі**, складаємо в її пам'ять скромну пожертву **50.00 дол.** на Фонд Чорнобиля СУА.
Мотря та Андрій Головінські.

На нев'янучий вінок у світлу пам'ять **бл. п. Наталі Нижанківської-Войновської** складаємо **25.00 дол.** на Фонд Чорнобиля СУА через 86-ий Відділ СУА. Доні Оксані з родиною висловлюємо глибокі співчуття.
Лярісса та Дмитро Пенцаки.

У світлу пам'ять **Антонети Шатель**, сестри нашої свахи Галини Лещук, складаємо **25.00 дол.** на Фонд Чорнобиля СУА через 86-ий Відділ СУА. Сестрам та їх родинам висловлюємо глибокі співчуття.
Лярісса та Дмитро Пенцаки.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Василини Форманюк**, сестри нашої членки Віри Ціропалович, складаємо **25.00 дол.** на Фонд Чорнобиля СУА. Родині покійної висловлюємо щирі співчуття.

Управа і членки 106-го Відділу СУА, Гартфорд, Кт.

ЖЕРТВОДАВЦІ

Теофіль Кулик — через 70-ий Відділ СУА,
Нью-Джерзі **500.00 дол.**
Ігор Яворовський — через 70-ий Відділ СУА,
Нью-Джерзі **100.00 дол.**
Марта й Андрій Бачинські — Елмгерст,
Н.Й. **50.00 дол.**
Діти школи св. Івана Христителя в Нортгемі,
Па. пожертвували на Фонд Чорнобиля СУА
з виступу "Джеллі Бін" **45.50 дол.**

ФОНД СУСПІЛЬНОЇ ОПІКИ СУА

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

У світлу пам'ять **Катерини Кострик**, дорогої і незабутньої матері довголітньої членки 12-го Відділу СУА Люби Дармохвал, замість квітів на Фонд Суспільної Опіки СУА з призначенням на допомогу сиротам в Україні через 12-ий Відділ СУА в Клівленді склали: **45.00 дол.** — діти: Люба, Ірена, Марійка, Нестор і Геня; **25.00 дол.** — Юрій й Оксана Терпеляки; **по 20.00 дол.** — Михайло і Таня Доброноси, Леся Грайф, Річард і Христина Глабші, Остап і Марійка Швабінські; **по 10.00 дол.** — Ліза Кусяка, Володко і Пет Крутиголови, Любомир і Люба Мудрі, Генрі і Ніна Будні, Іван і Галина Норки. **Разом 200.00 дол.**

У цьому річницю смерті **о. митрата Мирослава Харини** складаю **25.00 дол.** на Фонд Суспільної Опіки СУА з призначенням на допомогу сиротам в Україні.

Свдокія Блавацька.

ДОПОМОГА "БАБУСЯМ"

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

На нев'янучий вінок пам'яті **бл. п. Марії Савчак**, Почесної голови СУА, колишньої голови СУА, членки Управи СФУЖО, членки Управи Українського Музею, складаємо **250.00 дол.** на Фонд Суспільної Опіки СУА з призначенням на допомогу "Бабусям" в Україні. Синам висловлюємо щире співчуття.

28-ий Відділ СУА в Ньюарку.

ЖЕРТВОДАВЦІ

99-ий Відділ СУА — Вотервліт, Н.Й. **220.00 дол.**
83-ій Відділ СУА — Нью-Йорк, Н.Й. **110.00 дол.**
62-ий Відділ СУА — Глен Спей, Н.Й. **100.00 дол.**

66-ий Відділ СУА — Нью-Гейвен, Кт. **100.00 дол.**
Софійка і Христоворчик Фаріон
призначили свої ошадности **96.48 дол.**

ЩИРО ДЯКУЄМО!

Лідія Черник,
референтка Суспільної
Опіки СУА.

Анна Рак,
скарбник Суспільної
Опіки СУА.

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
203 SECOND AVENUE
NEW YORK, NEW YORK 10003

ПОЖЕРТВИ НА УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ

ВІД 1 ДО 30 КВІТНЯ 1998 Р.

У двадцяту річницю смерті нашої мами **бл. п. Марії Кифор** складаємо **1,000.00 дол.** на Меморіальний Фонд ім. Марії, Івана і Ігоря Кифорів.

Володимир і Олімпія Роговські.

ДАТКИ

2,000.00 дол. — Яр та Ірена Моцюки (для друку брошури);

970.00 дол. — Микола і Оксана Яремки (Johnson & Johnson Family of Companies);

530.00 дол. — Стефанія Савка (Citi Corp Foundation);

500.00 дол. — Іван і Стефанія Заяці;

по 250.00 дол. — д-р Андрій і Тетяна Тершаківці, Іван і Христина Плюти;

200.00 дол. — д-р Стефанія Макар-Лауді;

по 100.00 дол. — Іван і Софія Головки, Софія Кудрик, д-р Ігор і Геня Галарники, Осип і Стефанія Порайки, д-р Тамара Наболотна, Аркадія Стебельська, Марія Барабах, Іна Дзерович, Ірена Пітула, Алекс і Ірена Ховайли, д-р Стефан Ничай, Володимир і Анна Раки, Андрій і Ірена Бойки, Стефан і Стефанія Покори, Богданна Походай, Оріся Мішко, Сидір і Євгенія Новаківські, Лідія Білоус, д-р Олександр Стрільбицький, Катерина Кох;

55.00 дол. — Ярослав і Катря Червоняки;

по 50.00 дол. — Анна Литвин, Михайло Софяк, Ірена Кушнір, Олександра Ганас, Марта Рудик, Дмитро

Бобеляк, Еміліян Юрчинський, Володимир Хлебович, Ярослав Степанків, Марія Мулькевич, д-р І. Цегельський, Дженні Копистянська, д-р Леонід і Оксана Мостовичі, Марта Шиприкевич, Дмитро Шумило, Володимир і Параскевія Шпачинські, Марія Томоруг, Анна Кравчук, д-р Віталій Богданів, д-р Тарас і Ольга Гунчаки;

40.00 дол. — Мирослав і Катерина Поповичі;

по 30.00 дол. — Дарія Ломницька, Ілля Онишкевич, Natalie Chuma (J.P. Morgan Charitable Trust), Ярослав Савчук, Михайло і Ірена Кіндрачуки;

по 25.00 дол. — Іван Дуда, Микола і Анна Стасіви, Марія Поритко, Ганна Жирук, Осип і Надія Німиловичі, Марія Зегрей, Теодор Коваль, Всеволод і Лідія Саленки, Стефанія Осадца, Стефан і Анна Макухи, Марія Харина, Олександр і Ірена Михалюки, Іван і Зірка Філіпчакі, Іван Тимків, Модест і Лідія Артиміви, Бенямін і Віра Корсуні, Анатоль Скоробогатий, Алекс Кедринський, Михайло і Стефанія Рудики, Володимир Барагура, Євген і Марія Літоші, Євген і Євгенія Івашкови, д-р Олег і д-р Іванна Ратичі, Володимир Задорецький, Богдан Наконечний і М'яра Снилик, Зінаїда Миськів, Богдан і Оксана Богословці, Василь і Ольга Балабани, Олександр і Марія Крийчички, Марія Старостяк, Петро і Марія Штомплі, Юлія Крися, Марія Андрусак, Люба Цюлко, Єва Сахарук, Іван і Марія Жуковські, д-р Іван і Марія Галії, Анна Заброцька, Анна Добрянська, Ольга Федунець, Григорій Онуфрив, Василь Ложницький, Володимир і Світлана Недільські, Іван Паливода, Джером Почтар, Василь і Марія Панчаки, Іван і Галина Лобаї, Маріянна Мисишин, Оксана Радиш;

по 20.00 дол. — Микола Курчак, Михайло Пінкович, Ніна Загнійна, Стефан і Ольга Голуби, Стефанія Гнатченко, Галина Гомзяк, Михайло Тренза, Богдан і Віра Тодоріви, Мері Пресей, Ольга Вишневецька, Емілія Михалевська, Лідія Боднар-Балагутрак, Юрій Мельникович, Віра Коваленко, Олена Дяченко, д-р Ярослав Очеретько, Іванна Шкарупа, Іван Ляшек, Володимир і Альма Батоги, Богдан і Любомира Кутні, Емілія Vox, Юрій Левицький, Оксана Соловей, Павло і Мілдред Заприлюки, д-р Віра Слободянюк-Трігос, Мирон Бойко, Тетяна Бутович, Анна Пєділато, Зеновій Яримович, Марія Слободян, Роман Маселко, Соня Кохан, Ольга Тарас-ЛяМорте, Михайло Кость, Теодора Воланюк, Анна Богонюк-Голяш, Ярослава Ставнича, Юрій і Зоряна Ставничі, Мілдред Бойчук, Марія Оленська, Микола Хом'як, Роман і Аврелія Граби, Іван і Стефанія Цьолки, Andrew & Anne Malan, Олімпія Роговська, Mary S. Zilg, Іван Скрипак, Марія Бакуменко;

по 15.00 дол. — Ольга Лінник, Іван і Марія Вороняки, Іван Підгірний, Б. Лівчак, Стефан Островський;

14.00 дол. — Микола і Марія Аврамчуки;

по 10.00 дол. — Ірена Чуміловська, Ірина Семенюк-Бойко, Филип і Елсі Янкошуки, Петро і Реа Грицаки, Ольга Ганушевська, Іван Купіна, Ірена Твердохліб, Дмитро Кулька, Олег і Марія Лисяки, Стефан Пендзей, Анна Сімон, Ярослав Щєглов, Михайло і Юлія Томашевські, Олександра Ковальська, Рома Мішко-Альфано, Орест Загайкевич, Богдан і Герта Гірняки, Анна Дроздовська, Марія Яциняк, Ярослав Яцковський, Андрій Шульга, Імре Кардашинець, Катерина Терлецька, Віра Левицька, Едвард Рокіський, о. Стефан Крисалка, Приська Яцюк, Анна Кібало, Наталія Карплюк, Теодор Небор, Андрій Стахнів, Клемент Шєвчук, Марія Куца. Дам'ян Кордуба, Мирон і Лідія Гарванки, Софія Андрушків;

по 5.00 дол. — Стефан і Галина Шубяки, Петро і Ольга Гурські, Марія Мудрик, Євген і Софія Баланди, Галина Рябокінь, Ярослав Лозовий.

ДАТКИ НА БУДІВЕЛЬНИЙ ФОНД

10,000.00 дол. — Володимир і Анна Раки;

8,950.00 дол. — Остап і Урсуля Балабани (Philip Morris);

5,000.00 дол. — Остап і Урсуля Балабани;

1,000.00 дол. — Тиміш і Анна Гнатейки;

по 500.00 дол. — Лідія Стебельська, Євген Змий (Warner Lambert);

300.00 дол. — Richard & Olga Alvino (The Chase Manhattan Foundation);

250.00 дол. — Тарас і Орест Ковчі;

по 200.00 дол. — Марія Душник, Анна Литвин (Johnson & Johnson Family of Companies);

150.00 дол. — Марта Пеленська (Mobil Foundation);

по 100.00 дол. — Василь і Зеновія Никифоруки, Іван і Світлана Марченки, Марта Перейма, Самопоміч — Федеральна Кредитова Кооператива (Newark, N.J.), Віра Сендзік, Зенон і Дося Кріслаті, Роман і Клявдія Стефанюки;

по 50.00 дол. — Францес Стек, д-р Євген Стецьків;

по 25.00 дол. — Ростислав Мілянчик (The Chase Manhattan Foundation), Любомира Хома, Михайло і Дарія Лєсєви, 63-ій Відділ СУА;

20.00 дол. — Лідія Крушельницька;

по 10.00 дол. — В. Гордининська, Олена Гєвко, Ярослава Казанівська, О. Гишак.

З нагоди 30-ліття 46-го Відділу СУА, Рочестер, Н.Й. складаємо **30.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Членки 120-го Відділу СУА, Рочестер, Н.Й.

З нагоди святкування 30-ліття 46-го Відділу СУА, Рочестер, Н.Й., як нев'янучий вінок на могилу моєї дорогої Нєні, **Михайлини Павлович-Пилипець**, складаю **500.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Люба Шмігель.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ

Замість квітів у пам'ять **бл. п. Богданни Натини**, (померла 16 березня), доні Анни Натини, мами Адріани Еткінсон, сестри Ярослави Мулик, Люби Касіян і Романа, на Будівельний Фонд УМ зложили: **по 50.00 дол.** — Орест і Лідія Цяпки, Микола і Стефанія Чорні; **по 25.00 дол.** — проф. Петро і Леся Гої, Орест і Марта Кебали; **по 20.00 дол.** — Selwyn Sobers, Анна Кушнірчук, Теодор і Мирослава Малиняки, Ярослав Дармохвал; **по 15.00 дол.** — Володимир Корнага, Антон Мулик; **по 10.00 дол.** — Микола і Єфросина Крілі, Надія Савчук, Марія Федірко, Єва Горон, Дарія Чижик.

Замість квітів на свіжу могилу нашої незабутньої Почесної Голови **бл. п. Марії Савчак** членки 45-го Відділу СУА у Воррен, Мі. складають датки на Будівельний Фонд УМ: **по 15.00 дол.** — Наталія Гєвко, Орися Лончина; **по 10.00 дол.** — Марія Дяків, Валентина Журківська, Ліда Кізима, Дарія Конох, Стефа Король, Іванна Кучер, Люба Левак, Валентина Патерин, Ірина Прийма, Таїса Розгін, Ірина Тарнавська, Марта Шєхович.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Михайла Білоуса** складаю **50.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Ксеня Кузьмич.

In memory of **Ilko Slywka** I am donating **\$100.00** to the Ukrainian Museum Building Fund.

Rose Pokorchak.

У світлу пам'ять **Василя Самофаля** складаю **30.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Євдокія Савків.

У світлу пам'ять **Оксани Рак** складаю **20.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Апольонія Книш.

In memory of **Oksana Rak**, sister of Marta Jarosh, I am donating **\$20.00** to The Ukrainian Museum Building Fund.

Vera J. Dorota.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Оксани Рак** складаємо **50.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Володимир і Уляна Дячуки.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Оксани Рак** складаємо **50.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Богдан і Ірина Чайківські.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Дарії Кміцкевич** складаємо **50.00 дол.** на Український Музей.

Надія і Любомир Бобяки.

Продовження на стор. 36

РОМАН КУПЧИНСЬКИЙ

БУДЬ, УКРАЇНО!

Будь, Україно, сильна, могутча,
Будь нам по вічні часи.
В мирі ласкава, в бою як туча,
Всім нам добро принеси.

Благослови наші води,
Гори, ліси і поля.
Хай серед вольних народів
Слава заблїсне твоя!

Слава твоя, слава твоя,
Слава заблїсне твоя!

М. МАМОРСЬКИЙ

ГЕЙ, НА ІВАНА, ГЕЙ НА КУПАЛА

Над буйною землею висіло сліпуче сонце й обсіпало її своїм гарячим промінням. Навіть у пластовому таборі, між шатрами й колибами, було душно, хоч табір заховався в тінь соснового лісу.

— Ну й гаряче ж! — говорили юначки, вдихаючи тепле лісове повітря, насичене запахом живиці.

— І не диво! — сказала сестричка Леся. — Завтра празник святого Івана Христителя, а від нього, звичайно, починається найгарячіша пора літа. А хто з вас, дівчата, знає, як в Україні називали це свято.

— Івана Купала! — сказала юначка Маруся. — Я навіть знаю, що ввечері перед Купалом дівчата пускали вінки на воду...

Мама не раз розповідала Марусі про далекий рідний край.

— Так, це давній, прадавній звичай! Це звичай наших предків — не можна його забувати! І ми сьогодні ввечері підемо на річку з вінками.

Дівчата дуже зраділи. Під проводом Лесі вони назбирали лісових квітів і сплели віночки. Сплітаючи, співали гарну купальню пісню:

“По саду ходжу, виноград саджу,
Посадивши та й підливаю,
Нащипавши, віночка зів’ю,
Віночка звивши, на воду пуцу”...

Проспівавши пісню, дівчата підходили до берега й кидали свої вінки у воду. А потім хлопці принесли Марену, велике опудало, зроблене з трави. Вони підкидали його вгору, обсмикували зелені коси, гралися ним, мов м’ячем і, наприкінці, кинули у воду. Плила Марена слідом за віночками, плила-потопала, а хлопці один за одним, мов молоді олені, стрибали через вогонь. Загомонів ліс веселими піснями, сміхом і вигуками, а зірки, примруживши очі, цікаво дивилися з неба на пластунську забаву.

На другий день, на самого Івана, учасники обох таборів, дівочого й хлоп’ячого, зібралися на галявині вислухати Службу Божу. А по обіді сестричка Леся повела із своїми юначками гутірку.

— Просимо розказати про Купала в Україні, — загомоніли наввипередки дівчата.

— Ви відгадали мої думки, — сказала Леся, — саме й хочу вам розповісти про Івана Купала. Пускання вінків на воду і стрибання через вогонь — це тільки невеличка частина старовин-

— Ви відгадали мої думки, — сказала Леся, — саме й хочу вам розповісти про Івана Купала. Пускання вінків на воду і стрибання через вогонь — це тільки невеличка частина старовинного українського народного обряду. Давним-давно наші предки, як усі інші народи світу, вірили в таємничі сили природи, які уявляли собі в постатях русалок, мавок, чугайстрів, лісовиків, упирів та інших духів. Вірили також, що при допомозі чарів і заклять можна прикликати собі щастя, прогнати від себе лихо або дізнатись про майбутню долю. Тому ніч перед Іваном Купалом була для них порою чарів: тоді ніби розкривалися всі таємниці, розмовляли між собою дерева й рослини, а папороть розцвітала чародійним червоно-вогняним квітом. Хто з людей не злякався відьом, чортів, вовкулаків та іншої нечистої сили і здобув собі цей цвіт, ставав найщасливішим і найбагатшим у світі. Вечором молодь ішла над ріку, дівчата кидали на воду вінки, дивилися, куди вони плывуть, і з того ворожили собі долю, а хлопці розпалювали ватру і стрибали через полум'я, щоб на майбутнє забезпечити себе від нечистої сили. Вони топили в річці опудало, зроблене з соломи або з трави, Називали його Маренюю.

— А чому його топили? — запитали дівчата.

— Це вони так ховали його до наступного літа. В постаті Марени вони, можливо, уявляли собі саму природу. Тоді вони готувалися до жнив і бачили, що природа вже втрачає свою силу й красу, що вже наближається осінь.

— За християнських часів ці звичаї перенесли на день св. Івана Христителя, що припадає якраз на той самий час, на початок жнив.

У глибокій задумі слухали юначки слова сестрички. Вони думали про те, як щиро любить український народ Божий твір, природу, і як прагне він щастя, яке уявляє собі у вигляді вогняного цвіту папороті...

КАТЕРИНА ПЕРЕЛІСНА

КОМАРИ

Комарі-дударі,
Не літайте угорі,
Не сідайте на плече,
Не кусайте боляче!

Не співайте ваше "зум",
То не пісня, тільки глум:
Хто заслухається вас,
Того вкусите якраз!

СОНЯШНИКИ

Йдуть та йдуть довкола
соняшникові кола,
спозираються,
все за сонцем
повертаються.

А пече щоденно
сонечко шалено,
розпікається,
з неба приском
розсипається.

Йдуть та йдуть довкола
соняшникові кола,
усміхаються,
жару сонця
набираються.

Пластове шатро серед природи.

ПЛАТОН ВОРОНЬКО

ЛИПКА

Я маленька липка,
Виросту велика —
Не ламай мене.

Від дощу сховаю
Вранці серед маю —
Ти полий мене.

Я медовим цвітом
Зацвіту над світом —
Бережи мене!

Будемо з тобою
Ми рости обоє —
Ти люби мене.

Тінь тобі я кину
У гарячу днину —
Ти шануй мене!

Виростеш за роки,
Підеш в світ широкий —
Не забудь мене.

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ. Продовження із стор. 33

У світлу пам'ять **Дарії Кміцикевич** складаємо **50.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Д-р Ярослав і Ірена Остапуки.

Замість квітів на могилу **бл. п. Михайлини Пилипець** складаю **30.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Марія Крижанівська.

Замість квітів на могилу **бл. п. Михайла Єйни** складаю **20.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Марія Крижанівська.

У пам'ять **св. п. Юрія Кузьмича** складаю **75.00 дол.** на Фонд Петра Холодного мол.

Любов Дражевська.

In memory of **George Kuzmucz** we are donating **\$20.00** to The Ukrainian Museum Building Fund.

Gary & Suzanne Smuckler.

У пам'ять мого чоловіка, **св. п. Омеляна Шепаровича** складаю **100.00 дол.** на Український Музей.

Дарія Шепарович.

У пам'ять моїх родичів, **св. п. Адама і Стефанії Лісікевичів** складаю **50.00 дол.** на Український Музей.

Іва Лісікевич.

У пам'ять **Володимира Баслядинського** зложили датки на УМ: **50.00 дол.** — Володимир і Лідія Базарки; **по 10.00 дол.** — Іванна Шкарупа, Люба Мичковська

У пам'ять **св. п. Олени Климишин** зложили датки на УМ: **200.00 дол.** — родина і приятелі; **50.00 дол.** — Марія Лісовська.

У пам'ять **св. п. Зенона Михалевського** зложили **50.00 дол.** на УМ: — Емілія Михалевська, Христина Бак-Бойчук, Роман Михалевський.

Замість квітів на могилу **св. п. Зенона Михалевського** складаю **20.00 дол.** на Український Музей.

Ольга Цегельська.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Зенона Михалевського** складаємо **50.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Мирослав і Зоряна Смородські.

In memory of **Anastasia Volker** I am donating **\$30.00** to The Ukrainian Museum.

Ruth K. Brown.

Замість квітів на могилу **бл. п. Ольги Бунецької** складаємо **50.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ, а родині висловлюємо наші щирі співчуття.

Марта і Борис Левицькі.

У пам'ять **бл. Ольги Івасівки** складаємо **25.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Ярема і Варка Бачинські.

Замість квітів на могилу **бл. п. Неонілі Стецьків** зложили пожертви на Будівельний Фонд УМ: **300.00 дол.** — д-р Євген Стецьків; **150.00 дол.** — Ron & Lynne Brigham; **по 100.00 дол.** — Роман Гавриляк і Марія Тершаковець, д-р Оксана Фольварків, Дарія Кузик, д-р А. Школьник, д-р Н. Дейчаківський, д-р Володимир і Надія Школьники, д-р Олександр і Ярослава Гудзяки, Мирон

Заліпський, д-р Павло Джуль; **по 50.00 дол.** — Ірена Дорошак, Марта Перейма, Марія Балтарович, Ольга Чмола, д-р Василь і Оксана Марчуки, Богдан і Ірина Чайківські, Мирон і Марія Кузьми, Юрій Данилів, д-р Христина Стасюк, Оксана Теодорович, Андрій Дар'ян і Ірена Сольчаники, д-р Богдан і Джоан Целевичі, Dr. John T. & Ethel Schveckler; **по 25.00 дол.** — Теодозій і Галина Пришляки, Меланія Кокорудз, д-р Роман і Стефанія Барановські, Лідія Бульба-Середяк, Володимира Кавка, Юрій і Ірена Хухри, Ірена Льницька, Олександра Івасиків.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Неонілі з Безкоровайних Стецьків** складаємо **100.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Д-р Теодора і д-р Василь Федорціви.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Нілі Стецьків** пересилаю **25.00 дол.** через 59-ий Відділ, СУА, Балтімор, на Будівельний Фонд УМ, а чоловікові та родині складаю глибокі співчуття.

Анна Стельмах.

У пам'ять **бл. п. Нілі Стецьків** складаю **25.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ.

Люба Мриглоцька.

У пам'ять покійної **Неонілі Стецьків**, колишньої довголітньої членки 49-го Відділу СУА в Боффало, складаємо пожертви на Будівельний Фонд УМ, а чоловікові д-р Євгенові з родиною висловлюємо щирі співчуття: **100.00 дол.** — Оксана Салдит; **по 20.00 дол.** — Ярослава Борачок, д-р Уляна Лоза, Ореста Перейма, Анна Полішук; **по 10.00 дол.** — Дмитро і Марія Дранки, Анна Ганицька, Олена Хомин, Анна Заньків, Стефанія Осадца, Василина Осташук, Ліда Стасюк; **по 5.00 дол.** — Анна Артимович, Осипа Денака, Єва Ковтало.

Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Нілі Безкоровайної Стецьків** складаємо **100.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ, а чоловікові д-р Євгенові з родиною висловлюємо наше глибоке співчуття.

Теодозія і Зиновій Савицькі.

In memory of our esteemed member, **Nila Stecki**, who passed away on March 10, 1998 we are donating **\$115.00** to the Ukrainian Museum's Building Fund.

Ukrainian-American Club of Southwest Florida.

На нев'янучий вінок **бл. п. Нілі Безкоровайної-Стецьків** жертвують на розбудову Українського Музею товаришки гімназії "Рідна Школа" в Тернополі: **по 30.00 дол.** — Дарія Зарицька-Дербіш (Торонто), Ірина Фещук-Шедловська-Кіченер.

На нев'янучий вінок у світлу пам'ять Почесної голови СУА **Марії Савчак** Округа Огайо пересилає **200.00 дол.** на Будівельний Фонд УМ. **По 50.00 дол.** — Окружна управа і Відділи — 12-ий, 33-ій і 116-ий. Родині покійної складаємо щирі співчуття. **Іванна Шкарупа**, голова.

СПРОСТУВАННЯ

У травневому числі "Нашого Життя" у жертвах на Будівельний Фонд УМ (стор. 30, ліва колонка) слід читати: "Замість квітів на свіжу могилу **бл. п. Юрія Кузьмича** на Будівельний Фонд УМ зложили Марко і Ярослава Сидораки — **250.00 дол.**". Адміністрація УМ перепошує за помилку. *Закінчення в наступному числі.*

ГОЛОВНА УПРАВА СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

ПОЧЕСНІ ГОЛОВИ
Лідія Бурачинська
Іванна Рожанковська
Марія Савчак

Анна Кравчук — голова СУА

ЕКЗЕКУТИВА

Ольга Трисяк
Софія Геврик
Марта Богачевська-Хом'як
Ірина Куровицька
Варка Бачинська
Таїсса Турянська
Надія Цвях
Ярослава Рубель
Оксана Фаріон
Марія Пазуняк

— 1-ша заступниця голови
— 2-га заступниця голови для справ організаційних
— 3-тя заступниця голови для справ культури
— 4-та заступниця голови для справ зв'язків
— протоколярна секретарка
— скарбничка
— фінансова секретарка
— для справ преси
— вільний член
— вільний член

РЕФЕРЕНТУРИ

Лідія Черник
Ірена С. Олексюк
Люба Біловщук
Марта Яросевич

— суспільної опіки
— виховна
— стипендій
— екології

ГОЛОВИ ОКРУЖНИХ УПРАВ

Квітка Іваницька
Марія Раковська
Олександра Кіршак
Марта Стасюк
Марія Полянська
Іванна Шкарупа
Любомира Калін
Марта Рудик
Теодозія Кушнір
Марія Одежинська

— Дітройт
— Філадельфія
— Нью-Йорк
— Північний Нью-Йорк
— Нью Джерзі
— Огайо
— Чикаго
— Нова Англія
— Центральний Нью-Йорк
— зв'язкова далеко віддалених відділів

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Іванна Ратич
Рома Шуган
Іванна Ганкевич
Лідія Колодчин
Надія Савчук

— голова
— член
— член
— заступниця
— заступниця

Ольга Рибаків — парламентаристка

Ірена Чабан — головний редактор "Нашого Життя"
Тамара Стадниченко — редактор англomовної частини журналу

THE NATIONAL BOARD OF THE UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA, INC.

HONORARY PRESIDENTS

Lidia Burachynska
Iwanna Rozankowskyj
Maria Savchak

Anna Krawczuk — President

EXECUTIVE COMMITTEE

Olga Trytyak
Sophia Hewryk
Martha Bohachevsky Chomiak
Iryna Kurowyckyj
Barbara Bachynsky
Taissa Turiansky
Nadia Cwiach
Jaroslawa Rubel
Oxana Farion
Maria Pazuniak

— 1st Vice President
— 2nd VP — Membership
— 3rd VP — Culture
— 4th VP — Public Relations
— Recording Secretary
— Treasurer
— Financial Secretary
— Press
— Member-at-Large
— Member-at-Large

CHAIRS

Lidia Czernyk
Irena S. Oleksiuk
Luba Bilowchtchuk
Marta Jarosewicz

— Social Welfare
— Education
— Scholarship/Children
— Student Sponsorship Program
— Ecology

REGIONAL COUNCILS

Kwitka Iwanycky
Maria Rakowsky
Alexandra Kirshak
Martha Stasiuk
Maria Polanskyj
Iwanna Shkarupa
Lubomyra Kalin
Marta Rudyk
Theodosia Kushnir
Maria Odezhynska

— Detroit
— Philadelphia
— New York City
— New York - North
— New Jersey
— Ohio
— Chicago
— New England
— New York — Central
— Liaison for Branches-at-Large

AUDITING COMMITTEE

Joanna Ratych
Roma Shuhan
Iwanna Hankewycz
Lidia Kolodchin
Nadia Sawczuk

— Chair
— Member
— Member
— Alt Member
— Alt Member

Olha Rybakiw — Parliamentarian

Irena Chaban — Editor-in-Chief "Our Life"
Tamara Stadnychenko — English editor "Our Life"

КАНЦЕЛЯРІЯ СУА / UNWLA Inc. HEADQUARTERS:
Електронна пошта/e-mail: unwia@worldnet.att.net

108 Second Avenue, New York, NY 10003
(212) 533-4646 Адміністратор бюро — **Наталія Дума**
Office administrator — **Natalia Duma**

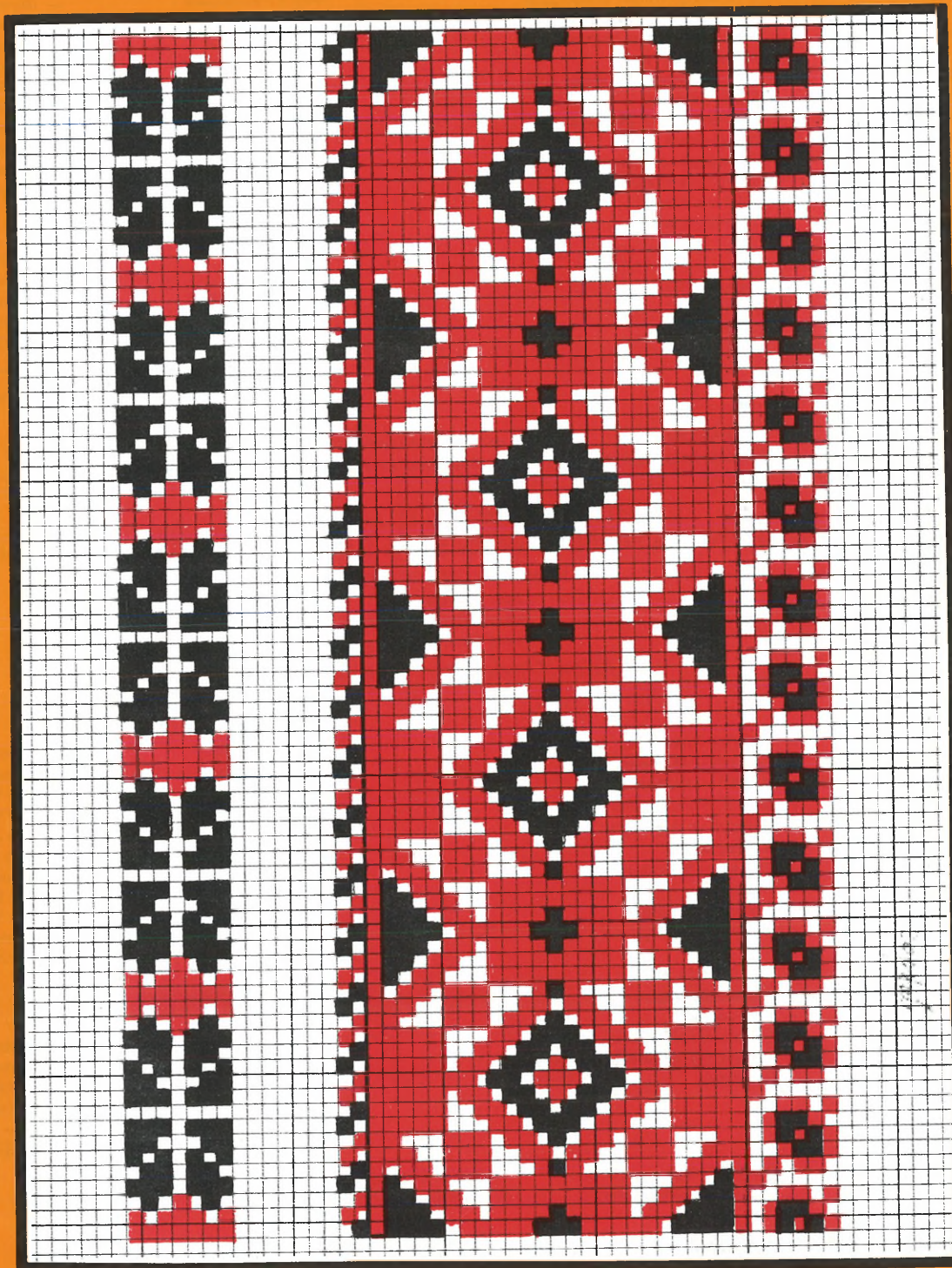
Години урядування: від 10:00 до 4:00 по пол.
Адміністратор-бухгалтер "Нашого Життя" — **Орися Яцусь**
Business Administrator "Our Life" — **M. Orysla Jacus**
Tel. & Fax (732) 441-9377

СТИПЕНДІЙНА АКЦІЯ СУА / UNWLA Inc. SCHOLARSHIP PROGRAM:
171 Main Street, P.O. Box 24, Matawan, NJ 07747-0024
Tel.: (732) 441-9530; Fax: (732) 441-9377
Luba Bilowchtchuk, Chair

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ / THE UKRAINIAN MUSEUM:
203 Second Avenue, New York, NY 10003
(212) 228-0110 Fax (212) 228-1947
E-mail: UkrMus@aol.com

Periodicals Postage Paid at New York, N.Y. and at
additional mailing offices (USPS 414-660).

108 Second Avenue, New York, N.Y. 10003

Взори Західньої Галичини. Вишивати нитками ДМС червоними ч. 666 і чорними. Із збірки Євгенії Бачинської-Федусевич.
Patterns from Western Halychyna. DMC red 666 and black. From the collection of Evhenia Bachynska-Fedusevych.